

Cinkarna

razmišljanja ob prazniku

V navado nam je prišlo, da ob različnih praznikih in jubilejih hvalimo, kaj in koliko smo naredili, kako uspešni smo in pridni. V času gospodarske in vsesplošne stabilizacije analiziramo napake, ki smo jih naredili, delamo pri tem nove napake, skratka, ne znamo ali nočemo razumeti položaja v katerem se nahajamo; obnašamo se kot bogati reveži.

Uspeh politike gospodarske stabilizacije tako dokazujemo lahko postavimo v neposredno odvisnost od zmanjšanja naložb. Te so udeležene s 30-40% v družbenem proizvodu, velik del pa se jih financira iz tujih virov in z domačimi krediti, kar neposredno povzroča inflacijo.

Ta dejstva niso neznana ne investitorjem, ne bankam, ne ljudem, ki bistveno vplivajo na investicijsko politiko in jo usmerjajo v družbenopolitičnih skupnostih. Kljub temu se kažejo znamenja zmanjševanja razbohotene investicijske porabe v realnejše okvire šele zdaj, vendar ne povsod v tolikšni meri, da bi

bil, v celoti vzeto, zajamčen zadovoljiv rezultat. Začetek preobrata žal ni toliko posledica idejnega in gospodarskega dojetja problemov, kolikor so krivi pomanjkanje denarnih sredstev in pomanjkanje administrativni ukrepi oziroma družbeni nadzor.

Brez marsičesa se da prebiti, tudi brez številnih naložb, čeprav si vsak investitor prizadeva, da bi dokazal njihovo neizogibnost. Še več, nemalo »neizogibnih« zmožljivosti nam je povzročilo več škode kot koristi. In narobe: marsikaj od tistega kar nismo zgradili (na primer, v rudarstvu in energetiki), bi nam zdaj prišlo prav. Tako pa smo se prisiljeni odreči tistemu kar lahko počaka, kar nima kritja v dohodku ali je neracionalno.

Naša DO ne posluje z izgubo, se pa v danem gospodarskem in ekonomskem položaju srečuje z mnogimi težavami v poslovanju. Težave so podobne problemom, s katerimi se srečujejo ostale DO v jugoslovanskem prostoru. Gre za problem zagotavljanja surovin iz uvoza in

domačega trga. Dolgoročne rešitve so v razvoju dohodkovnih odnosov s proizvajalci surovin, skupnem sovlaganju in dogovarjanju ter bolj organiziranemu nastopu na tujem trgu.

Potrebno je analizirati katere proizvode in v kolikšnem obsegu bomo v prihodnjem letu izvozili in si s tem zagotovili devize.

V letu 1982 se bomo morali bolj pripravljati spoprijeti s težavami, ki se nam obetajo. Osnutek resolucije skupščine SRS ne načrtuje rasti. OD naj bi zaostajal za dohodkom 10 %.

Morali se bomo dogovoriti za skupno akcijo in spremeniti naš slab odnos do dela, vsak bo moral na svojem področju narediti tisto kar mora in več. M.B.

kako bomo planirali

V naslednjih dneh bodo dani v javno razpravo predlogi planov temeljnih organizacij, DSSS in delovne organizacije za razdobje 1981-1985. Predlogi planov so usklajeni z novo organiziranostjo v Cinkarni.

Delavski sveti tozgov, DSSS in delovne organizacije so v novembru 1979 obravnavali smernice za pripravo srednjeročnih planov in jih dali v javno razpravo.

Temeljne razvojne usmeritve in cilji DO so:

- dokončanje investicij in njihovo aktiviranje v čim krajšem času, da bodo že v začetku srednjeročnega razdobja dajale predvidene ekonomske učinke (valjarna, grafika)
- pospešiti delo na izgradnji objektov, za katere je pripravljena investicijska dokumentacija in zaključen krog financiranja
- intenzivirati napore za zagotovitev finančnih sredstev za planirane investicije, ki so že opremljene z vso investicijsko dokumentacijo in ki se vključujejo v osnovni koncept razvoja DO Cinkarne in SR Slovenije
- pospešiti razvojno delo s ciljem dolgoročne razvojne usmeritve
- zamisliti, ki so v fazi študij pripeljati do ekonomskih elaboratov (keramika, agrokemija)
- dosledno izvajati planirane operativne posege po sanacijskem programu proizvodnje TiO_2 , da se doseže optimalni izkoristek nazivne kapacitete 20.000 ton letno ob izkoristku TiO_2 v ilmenitu 85 %, kot predpogoj za nadaljnje povečanje proizvodnje na 26.000 ton letno, ob uporabi bogatejšega vložka žilindre.
- dosledno izvajanje programa ekolo-

TITA DRAGEGA VEČ NI,
V NAŠIH SRCIH ON ŽIVI
ZDAJ NJEGOVA NAM JE POT
ZA ŽIVLJENJE KAŽIPOT.

ške sanacije

- postopno ukinjati tehnološko zastarelo proizvodnjo, ki je na robu rentabilnosti, in tržno nezanimiva ter jo nadomeščati z novo, rentabilno

- izboljšati devizno bilanco s konvertibilnim tržiščem

- iskati možnosti nadomeščanja uvoznih surovin z domačimi

- razvijati dohodkovne odnose znotraj DO in izven nje s ciljem, da se usklajujejo planirane kapacitete s tržnimi potrebami, da se doseže združevanje sredstev v skupne naložbe, za zagotavljanje surovinske osnove

- racionaliziranje in eventualna potrebna ali ekonomsko opravičljiva supstitucija vseh energetskih virov

- skrajna štednja pri materialu in storitvah, ker je ta pozicija udeležena kar s 78 % v strukturi celotnega prihodka

- izboljšanje kadrovske strukture in racionalno zaposlovanje, predvsem v režijskih službah

- izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev delavcev.

Plan pridobivanja in delitev dohodka: Celotno ovrednotenje razvoja temelji na cenah iz leta 1979 kot to predpisuje metodologija planiranja. Plan delitve dohodka je izdelan na podlagi instrumentarija delitve, ki je veljal na prehodu v leto 1980.

Planirani dohodek naj bi dosegel v letu 1985 znesek 1.361.087 tisoč dinarjev, kar predstavlja glede na leto 1980 za 109,9 indeksnih poenov.

Letna povprečna stopnja porasta znaša

21.58 procentnega poena s tem, da bo porast intenzivnejši po letu 1982.

Porast dohodka temelji na:

- povečanju obsega poslovanja-proizvodnje in realizacije za 79,2 %.

- na zmanjšanju udeležbe materialnih stroškov v strukturi celotnega prihodka, kar je rezultat postopnega prestrukturiranja proizvodnje.

Planirani dohodek naj bi v tem srednjeročnem razdobju ojačal materialno osnovo poslovanja, saj bodo ob doseganju planskih ciljev sredstva za razširitev materialne osnove dela kar desetkrat večja od doseženih v letu 1980, seveda računano po cenah iz leta 1979.

Sredstva rezerv se bodo povečala za 165 procentnih poenov.

Počasneje bo rasla osebna in skupna poraba, saj planirani porast števila zaposlenih zaostaja za planiranim porastom proizvodnje kar za 66 procentnih poenov, kar predstavlja obenem porast produktivnosti dela na leto 1980.

Izhodišča

Osnutek plana DO temelji na:

- analizi razvojnih možnosti tozdov, DSSS in delovne organizacije

- smernicah za pripravo srednjeročnega plana tozdov, DSSS in DO

- smernicah za pripravo srednjeročnega plana občine Celje in SR Slovenije

- osnutkih temeljev planov za razdobje od 1981-1985, tozdov in DSSS.

V smernicah, ki so bile sprejete, je bila razvojna koncepcija tozdov Metalurgije in Kemije Celje širše zastavljena kot v osnutku temeljev plana. Že ob razpravi se

je oblikovalo mnenje, da je potrebno pred odločitvami o planiranih investicijskih vlaganjih v novo proizvodnjo, čeprav še v prvih zamislih, izdelati investicijske elaborate, preveriti možnosti financiranja in odločitve uskladiti s kriteriji, ki so bili sprejeti z resolucijo.

Bistveno spremenjeni pogoji gospodarjenja od tistih, ki so vladali v letu 1979, (pomanjkanje finančnega potenciala, surovinska osnova in ponovno zaostreni kriteriji o investicijskih odločitvah in pomanjkanje investicijske dokumentacije), so narekovali korekture v smernicah zastavljenih ciljev.

Zato v osnutkih temeljev planov naštetih tozdov ni več vlaganj, ki so bila nakazana v smernicah:

Tozd Metalurgija v skupni vrednosti 258.500.000 din:

- izgradnja nove keramike 150.000.000 din

- razširitev in modernizacija sekundarne proizvodnje cinkov 100.000.000 din.

- vlaganja v zlitine, rondele in v žlebarno 8.500.000 din

Tozd Kemija Celje v skupni vrednosti 221.500.000 din:

- supstitucija proizvodnje kromovega galuna 55.000.000 din.

- kompleks rastlinskih zaščitnih sredstev 26.500.000 din.

- razširitev proizvodnje cink sulfata 38.000.000 din.

- vlaganja v OOB-tekst. pom. sredstev 2.000.000 din.

- cinkovo belilo - razširitev asortimenta 100.000.000 din.

Plan prioritarnih investicij

Opis investicije	Kapacitete	Terminski plan		Predračunska vrednost	Viri financiranja		
		začetek	dokončanje		lastna in združena sredstva	bančni krediti	Ostalo
Izgradnja »S« linije žveplene kisline	160.000	III. četrletje 1980	III. četrletje 1982	480.574,000	176.557,000	132.290,000	171.727,000
Izgradnja obrata za proizvodnjo železo oksidnih pigmentov	3000 ton	II. četrletje 1981	II. četrletje 1983	95.844,000	45.844,000	50.000,000	
Razširitev kapacitet proizvodnje antikorozijskih premazov	3000 ton	1981	1985	22.000,000	22.000,000	-	-
Razširitev kap. tiskarske plošče Titanovo belilo	5.900.000 m ²	1981	1984	186.045,000	40.000,000	30.000,000	116.045,000
povečanje kapacitet	26.000 ton	II. četrletje 1981	III. četrletje 1983	50.000,000	50.000,000	-	-
nadvišanje pregrade nova deponija		1982	1983	25.000,000	25.000,000	-	-
Vzdrževanje - central delavnice		1981	1984	5.000,000	5.000,000	-	-
Razširitev kapacitet predelave gume		1981	1982	43.400,000	20.000,000	15.000,000	8.400,000
predelava cinkove galvane		1981	1982	35.803,000	9.000,000	12.000,000	14.803,000
predelave umetnih materialov		1982	1983	25.300,000	3.000,000	9.000,000	13.300,000
		1982	1984	33.160,000	11.000,000	-	22.160,000
Transport-nabave tovornih vozil ostalih transportnih sredstev kot nadomestilo za iztrošene. Izgradnja avtomehanične delavnice				39.509,000	26.972,000	-	12.537,000
skupaj				1.041.635,000	434.373,000	248.290,000	358.972,000

Konkretne naloge za uresničitev razvojnih ciljev:

Naloge za povečanje obsega in kvalitete:

- čimprejšnja realizacija investicij v teku in načrtovanih za to obdobje
- popolen izkoristek kapacitet obstoječe proizvodnje kar bo omogočeno s:
  - povečanjem izvoza na nivo planirane in s tem izboljšanje preskrbe z uvoznim repromaterialom
  - z dohodkovnim povezovanjem v cilju oskrbe osnovnih surovin domačega izvora
  - izboljšanje preventivnega in kurativnega vzdrževanja v cilju zmanjšanja zastojev v proizvodnji
  - izboljšanje izkoristka delovnega časa
  - izboljšanje obstoječe kadrovske strukture.

Naloge za povečanje ekonomičnosti poslovanja:

- doseganje optimalnih izkoristkov surovin
- štednja z energetskimi viri in zmanjševanje izgub v energetiki
- skrbno ravnanje s strojnimi napravami v proizvodnih obratih s ciljem zviševanja stroškov vzdrževanja
- zniževanje vseh stroškov režije
- racionalizacija internega transporta
- izboljšanje delovne discipline, tako tehnološke kot ostale
- pospeševanje inovacijske dejavnosti.

Naloge v zvezi z dolgoročno razvojno usmeritvijo DO Cinkarne:

- pospešiti analize in raziskave vseh področij poslovanja s ciljem iskanja dolgoročne usmeritve DO, ki še ni jasna. To narekuje tesno sodelovanje z vsemi nosilci dolgoročnega planiranja in strokovnimi institucijami v državi.

Bilanca ekonomskih odnosov s tujino

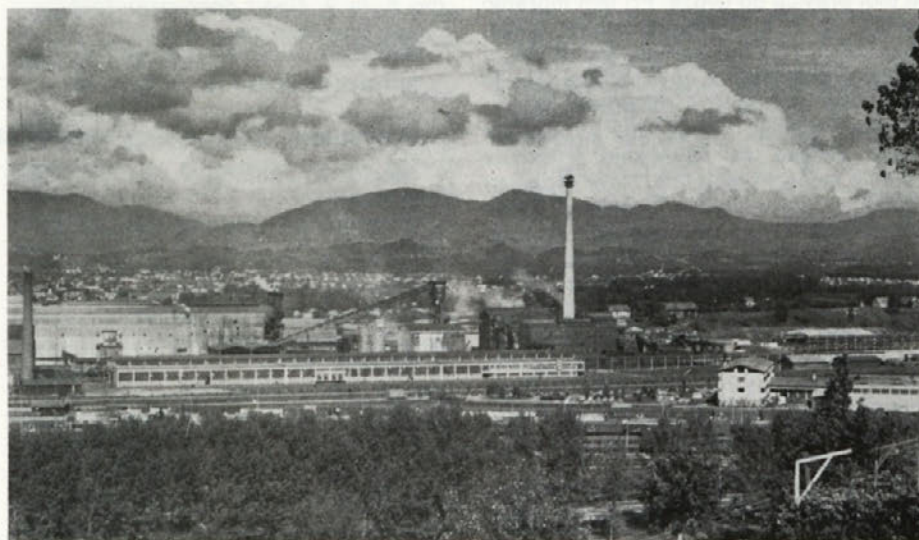
v tisočin dinarjih

	1981	1982	1983	1984	1985
Izvoz skupaj:	632.901	655.159	1.193.016	1.397.248	1.590.341
od tega na konvertibilno področje	180.467	170.281	492.995	618.094	733.950
Uvoz skupaj:	526.384	679.872	799.449	873.654	980.105
od tega iz konvertibilnega področja	482.370	556.769	676.339	750.488	856.802
Saldo izvoza - skupaj:	+ 106.517	- 24.713	+393.567	+523.594	+610.236
o d tega na konvertibilno področje	- 301.903	-386.488	9183.324	-132.394	-122.852

Iz pregleda je razvidno, da tozđ planirajo pozitivno devizno bilanco, ob neugodni strukturi z ozirom na regionalno usmeritev.

Devizna bilanca s konvertibilnim področjem izkazuje primanjkljaj 122.852 tisoč deviznih dinarjev. Glavni nosilci primanjkljaja so tozđ TiO₂, Veflon, Kemija Mozirje in Metalurgija.

Hinko Haas

Pri izgradnji »S« kisline se že vidi 100- meterski dimnik

kaj gradimo v mozirju

Nov industrijski objekt v tozđ Kemija Mozirje

Nenehno povečano povpraševanje po naših izdelkih nam narekuje povečanje proizvodnih zmogljivosti. Izredna prostorska utesjenost na sedanji lokaciji pa nam kakršnokoli razširitev onemogoča.

Po urbanističnem načrtu za Mozirje, je predviden prostor za našo razširitev na zemljišču vzhodno od sedanje lokacije - čez hudournik Ljubijo, med cesto Šentrupert - Logarska dolina in reko Savinjo.

Gradnja proizvodnih obratov na novi lokaciji bi bila združena z velikimi stroški, ker bi morali poleg proizvodnih obratov zgraditi še infrastrukturne objekte. Tako povečani stroški izgradnje naših proizvodnih objektov pa bi presegali upravičenost naložbe. Odločili smo se, da na novo lokacijo premestimo le skladišča in v ta namen zgradimo skladiščno halo v velikosti 1500 m², ki za svoje delovanje ne rabi čistilnih naprav in večje energetske povezave z obstoječimi obrati. V sproščenih prostorih pa bomo brez večjih stroškov razširili proizvodne zmogljivosti

za 400 procentov. To povečanje nam zadošča za načrtovano razširitev kapacitet, ki smo jo predvideli v srednjeročnem načrtu.

Skladiščna hala bo namenjena predvsem skladiščenju praškastih materialov, ki jih dobivamo v vrečah ali razsutem stanju. Za slednje bomo ob hali postavili tri 110 m³ silose z možnostjo pakiranja iz silosov v vreče in kontejnerje, s katerimi bomo nato te materiale transportirali v proizvodni del.

Vsi ostali materiali bodo paletizirani tako, da bo interni transport racionalen in ne bo zahteval večjih fizičnih naporov. Tudi skladiščno poslovanje bo bolj urejeno. Sedaj je večji del surovin skladiščen po raznih obratih, kar dopušča večjo neurejenost, škodo in razne manipulacije. Del hale pa je namenjen skladiščenju gotovih izdelkov. Z izgradnjo te hale bomo v starih objektih sprostili 850 m² površin, v katerih bomo z manjšimi, adaptacijami in dokupom opreme povečali naše zmogljivosti za 400 procentov.

Zgradba sama ima 25 × 64 m tlorisne

površine in je arhitektonsko tako oblikovana, da se lepo vklaplja v okolje. Zgrajena bo iz montažnih elementov VEMONT. Stroški izgradnje so razmeroma ugodni in znašajo za kompletno ureditev hale, manipulacijskih površin in okolice le cca. 27 milijonov dinarjev.

Gradnjo smo zaupali gradbenemu podjetju VEGRAD iz Velenja, kot najugodnejšemu ponudniku, vendar nismo najbolje izbrali. Gradnja bo končana s precejšnjo zamudo, deloma zaradi znanih ukrepov o ponovni proučitvi vseh investicijskih vlaganj, ki so jih sprejeli zvezni organi v juniju, deloma pa zaradi izvajalca.

Z izgradnjo tega objekta bomo delavci v Mozirju mnogo pridobili. Načrtovane razširitve zmogljivosti v sproščenih prostorih nam bodo ponudile možnost ureditve delovnih pogojev, uvedbo mehanizacije in deloma avtomatizacije tako, da se bomo otresli priveska proizvodne organizacije z najtežjimi delovnimi pogoji v mozirski občini. Upamo, da nam bo to tudi omogočilo pridobitev novih sodelavcev za bodoče naloge, ki jih načrtujemo.

Ferdo Erjavec

izvoz - obveznost in potreba

V splošna prizadevanja za povečanje izvoza na konvertibilno področje, in za zmanjševanje primanjkljaja v zunanjetrgovinski in plačilni bilanci, se v zadnjih mesecih intenzivno vključuje tudi naša delovna organizacija. Tako povečano izvozno dejavnost pa nam narekujejo predvsem naši lastni interesi, saj je od izvoza odvisen uvoz surovin, repromateriala in rezervnih delov. Skorajda ni proizvodnje v Cinkarni, ki ne bi bila odvisna od uvoza in že smo imeli primere, da je ta ali oni obrat zmanjšal ali začasno ustavil proizvodnjo.

Na podlagi usklajenih planov izvoza in uvoza za področje SR Slovenije je bila vsem delovnim organizacijam odobrena pravica do uvoza, ki pa seveda ni bila tolikšna, kot bi potrebovali. Ker pa Cinkarna planiranega izvoza na konvertibilno področje ni dosegla, so se zmanjšale tudi pravice do uvoza. Pri tem moramo vedeti, da je bil nerealno visoko postavljen plan v tozdu Grafika, ter da še ni stekla proizvodnja v novi valjarni, kar je sicer bilo planirano v letošnjem letu.

Taka situacija nam je zato narekovala nujne ukrepe za povečanje izvoza v zadnjih mesecih tega leta. Nova organiziranost in spremenjena miselnost glede potrebnosti izvoza sta doprinesli, da smo kljub bližajočemu se koncu leta uspeli zagotoviti potrebne količine za izvoz in jih tudi prodati. Tako smo si zastavili cilj, da podvojimo izvoz na konvertibilno področje v primerjavi z lanskim letom. Doslej dosežena realizacija in sklenjeni posli za odpremo do konca leta, nam zagotavljajo, da bomo ta cilj dosegli. Za ilustracijo nekaj podatkov:

V letu 1980 smo izvozili na konvertibilno področje za 2,630.374 dolarjev naših proizvodov. Pri tem so bile tozdu udeležene:

Metalurgija	1.878.706 \$ ali 71,4 %
Kemija Celje	558.332 \$ ali 21,2 %
Grafika	184.319 \$ ali 7,0 %
Veflon	9.017 \$ ali 0,4 %

Podatki za obdobje januar - oktober 1981, ko smo izvozili za 3,782.015 dolarjev, kažejo sledečo udeležbo tozdu v izvozu na konvertibilno področje:

Metalurgija	1.645.924 \$ ali 43,5 %
Kemija Celje	1.314.352 \$ ali 34,7 %
Titan dioksid	724.608 \$ ali 19,2 %
Grafika	87.979 \$ ali 2,3 %
Veflon	9.152 \$ ali 0,3 %

V primerjavi z istim obdobjem lani smo letos izvozili za 66 % več in celo za 44 % več kot v vsem lanskem letu. Treba je še dodati, da smo imeli letos v tozdu Metalurgija tudi predelovalne posle, ki po vrednosti ne predstavljajo veliko postavko, so pa izredno koristni, saj nam ob stalnem pomanjkanju cinka omogočajo proizvodnjo. Tako smo letos na predelavo dobili 1.000 ton cinka.

Takšen povečan izvoz v teh zadnjih mesecih letošnjega leta nujno povzroča

težave pri prodaji na domačem trgu, zato je potrebno, da našo izvozno dejavnost naravnamo za prihodnje leto tako, da bo izvoz tekkel že od začetka leta enakomerno skozi vse leto. S tem bomo dosegli stalen priliv deviz in omogočali normalen uvoz skozi vse leto, enakomerno pa bo potekala tudi prodaja na domačem trgu.

Ob povečanem izvozu na konvertibilno

področje pa teče normalno tudi izvoz na klirinško področje v okviru letnih pogodb. Tako smo v letošnjih desetih mesecih izvozili za 15,854.490 dolarjev naših proizvodov, pri čemer so udeleženi tozdu Titan dioksid z 86 % ter tozdu Metalurgija s 14 %. Izvoz na klirinško področje je za 2,2 % večji od lanskega v istem obdobju.

B. H.

dnevnice, nočnina, kilometrina

Na podlagi 24. člena družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog (Uradni list SRS, št. 1/81) objavljata Zavod SR

Slovenije za statistiko in Republiška skupnost za cene zneske povprečnih stroškov, ki sta jih ugptovila za tretje trimesečje leta 1981

1. POVPREČNO UGOTOVLJENI STROŠKI ZA DNEVNICO

(stroški za prehrano)

(po 8. in 9. členu dogovora) znašajo:

- cela dnevnic nad 12 ur	500 din
- polovična dnevnic nad 8-12 ur	275 din
- znižana dnevnic od 6 do 8 ur	190 din

2. POVPREČNI STROŠKI ZA PRENOČIŠČE

v hotelu B kategorije (po 11. členu dogovora)

420 din

3. STROŠKI ZA LOČENO ŽIVLJENJE

- stroški za stanovanje največ

3.780 din

(po 15. členu dogovora)

- stroški za prehrano največ

4.500 din

(po 16. členu dogovora)

4. KILOMETRINA

(po 12. členu dogovora)

pavšalni znesek za prevoženi kilometer z avtomobilom srednjega razreda

- za 15.000 km letno 6,02 din/km

- za 20.000 km letno 5,43 din/km

- za 25.000 km letno 5,08 din/km

DNEVNICE, NOČNINE, KILOMETRINE veljavne v Cinkarni Celje od 1. 7. 1981

Dnevnice za službeno potovanje v državi:

- cela dnevnic	450,00 din
- pol dnevnice	245,00 din
- znižana dnevnic	170,00 din

Nočnine za službeno potovanje v državi:

- s predloženim računom	400,00 din
- brez predložitve računa	155,00 din

Kilometrina za službeno

potovanje 5,35 din

Dnevnice za službeno potovanje v tujino v višini II. skupine dnevnic za službeno potovanje v tujino, so v skladu z zvezno uredbo in odločbo.

indok dejavnost za razvoj

Preden podamo poročilo o stanju delovanja INDOK CENTRA CINKARNE, vas želimo seznaniti z najkvalitetnejšo metodo strokovnega informiranja, to je z retrospektivnimi poizvedbami.

Retrospektivne poizvedbe /poizvedbe v preteklost RP/ so enkratne storitve, opravljene z uporabo baze podatkov in vprašanja, katerega po vsebini in časovnem obdobju poda uporabnik. Določitev uporabniškega vprašanja - profila je v tem primeru lahko enaka, kot pri selektivnem informiranju o novostih /SDI/. V primeru, da uporabnik sam sedi pred terminalom in se pod njegovim direktnim vplivom vzpostavi povezava z računalnikom, na katerem je nameščena ustrezna

baza oziroma večja skupina baz podatkov, se imenuje ON LINE retrospektivna poizvedba. Delo poteka tako, da računalnik na vsako uporabnikovo zahtevo, izraženo na tastaturi terminala odgovori z željenimi podatki. Tak način ima v primerjavi z drugimi nekaj bistvenih prednosti:

- uporabnik lahko med delom prikoji svojo iskalno strategijo, če ugotovi, da je slabo postavil in da ne dobiva željenih informacij

- uporabnik lahko neposredno vpliva na selektivnost svojega vprašanja z dodajanjem ali odvzemanjem novih dodatnih gesel in vpliva na prikojitev svojega vprašanja

- uporabnik lahko dobi informacijo praktično takoj. Iz stroškovnih razlogov pa je priporočljivo zahtevati tipkanje ali tiskanje rezultatov v računalniškem centru, v katerem se proces odvija in dostavo po pošti

- uporabnik se lahko sproti odloča, katero in koliko baz podatkov bo uporabil, da bo prišel do željenih rezultatov in informacij

- in končno, uporabnik lahko takoj, ko je dobil odgovor iz bibliografske baze in ugotovil, da je uporaben, prav tako po povelju na terminalu zahteva kopijo primarnega dokumenta, ki jo v kratkem času prejme po pošti

Glede na kakovost in hitrost dobivanja informacij je on - line uporaba računalniških baz podatkov gotovo najcenejši način za iskanje informacij.

INFORMACIJSKI CENTER v Ljubljani je v začetku 1979. leta uvedel on - line retrospektivne poizvedbe na ozko usposobljenem področju iskanja patentov v povezavi z INPADOC-ovim računalnikom na Dunaju /z uporabo svojega terminala in telefonske linije na klic/. Tako lahko patentna informacijska služba /PIS/ iz standardnih storitev izdela naslednje:

- PIS - SDI /selektivno informiranje/
- PIS - RP /retrospektivni pregledi/
- PIS - NDB /numerična baza podatkov/
- PIS - ekvivalenti
- PIS - IRF /patentne družine/
- PIS - IRF + PRS /pravni status/
- PIS - IPC /mednarodna klasifikacija/
- PIS - PD /patentni dokumenti/
- PIS - konsultacije itd., ter
- PIS - nestandardne storitve

Vodja našega INDOK CENTRA, tov. Kosenka Praznik dipl. ing., je v navedenem slovenskem centru ob navzočnosti direktorja centra, prof. Boruta Justina, že koristila uslugo on - line retrospektivne poizvedbe za potrebe razvoja grafike v zvezi s kopirnimi sloji, katere je potreboval dipl. ing. Marjan Drev. Nad dobljenimi podatki lahko izražamo samo začudenje, da je tako delo v operativni fazi sploh že mogoče. Navedeni center je tudi poskrbel za nabavo kopij primarnih dokumentov, ne glede na to od kod izvirajo.

Trdimo lahko, da je v preteklosti na področju INDOK dejavnosti Slovenija dokaj uspešno sledila svetu, saj je isti INFORMACIJSKI CENTER v začetku leta 1980 vzpostavil on - line retrospektivno iskanje podatkov na katerem koli področju iz približno 100 različnih baz podatkov v povezavi z LOCKHEED - DIALOG največjim svetovnim ponudnikom tovrstnih storitev v Palo Alto, Kalifornija-ZDA. Povezava terminala iz informacijskega centra v Ljubljani z najbližjim koncentratorem mednarodnih omrežij za vnos podatkov TYMENT/TELEWET na Dunaju, se po potrebi vzpostavlja z običajnim telefonskim pozivom, od Dunaja naprej pa sledi prenos podatkov po omenjenih omrežjih prek New Yorka do Palo Alta.

Brez posebnega truda pa lahko ugotovimo, da večina uporabnikov niti ne ve za informacijske možnosti v republiki in jih v velikem številu primerov šele storjene napake prisilijo k uporabi domačega in

tujega znanja. Zaskrbljujoče je tudi dejstvo, da družbenopolitične skupnosti nimajo pravega posluha za to vrsto dejavnosti in ogrožajo celo njen obstoj. Na primer: težave pri uvažanju tehnične, znanstvene in strokovne dokumentacije na drugih medijih, razen papirja - magnetni trakovi in mikrofilmi, ali status tehnične dokumentacije v kategoriji široke potrošnje pri uvozu blaga in storitev.

Tudi v naši delovni organizaciji INDOK dejavnost pri vseh delavcih nima podpore. Želimo jo kadrovske in prostorske poddimenzionirati. Naša ugotovitev je, da je za tako stanje predvsem kriv šolski

sistem, ki je za področje informiranja o informacijskih sistemih in o njihovi uporabi popolnoma odpovedal. V času šolanja naših visoko strokovnih kadrov pa niti ni obstajal.

V želji, da se vsak seznaní o potrebi INDOK dejavnosti, njeni razsežnosti in začrtanem obsegu, in da spremeni odnos do nje, bomo v naslednji številki Cinkarnarja podali trenutno stanje delovanja INDOK CENTRA, ki za sedaj obsega INDOK dejavnost, knjižnico, mikrofilm in tehnično arhivo.

Dani Podpečan

nov zakon o varstvu tehničnih izboljšav

Končno smo dobili nov zakon, ki ureja varstvo izumov, tehničnih izboljšav, modelov in vzorcev, novih oblik telesa slik in risb, blagovnih in storitvenih znamk ter označb porekla proizvoda - geografskega imena proizvodov.

Novi zakon je zamenjal do sedaj veljavnega, ki je bil resnično že zastarel, saj je bil sprejet 1962. leta. Novi zakon je zakonodajalec pripravil od leta 1973. V razpravi je bila vrsta osnutkov, končno ga je Zvezni zbor Skupščine SFRJ 9. junija letos sprejel. (Ur. list SFRJ št. 34/81).

Vsebina novega zakona je precej obširna. Prepričan pa sem, da člani naše DO zanimajo predvsem novosti v zvezi s pravnim varstvom izumov in tehničnih izboljšav.

Med novostmi je zlasti pomembna nova definicija izumov, ki je natančnejša, določitev objektov, ki ne štejejo za izume, izume, ki jih ne moremo zavarovati s patentom, vsebina pravic, s katerimi se zavarujejo izumi, postopek za zavarovanje teh pravic, sistem odložnega preizkusa in institut razveljavnosti patenta.

Tehnične izboljšave se zavarujejo pod pogoji in na način, kot to določa v skladu s tem zakonom samoupravni splošni akt organizacije združenega dela.

KDAJ IZUM

Nova definicija izuma je v primerjavi z definicijo v zakonih o patentih in tehničnih izboljšavah vsebinsko bolj jasna. S patentom se lahko zavaruje izum, ki izpolnjuje pet zahtev lastnosti - prvin:

1. Biti mora nov, pomeni da pred vložitvijo patentne prijave ni bil zajet s stanjem tehnike.
2. Pomeniti mora razširitev določenega tehničnega problema.
3. Biti mora rezultat ustvarjalnega dela, kot tak se šteje, da ne izhaja iz znanega stanja tehnike.
4. Biti mora industrijsko in tehnično izvedljiv.
5. Biti mora uporaben za izkoriščanje v industrijski proizvodnji ali v drugih gospodarskih ali negospodarskih dejavnostih.

Po novem zakonu se za izume ne štejejo načela in pravila, znanstvena odkritja in računalniški programi.

Pomembna novost je tudi postopek za

priznanje patenta. Zaradi počasnosti in togosti v prijavnem sistemu predhodnega preizkusa, so v nekaterih državah izoblikovali sistem odložnega preizkusa, ki je vgrajen tudi v naš novi zakon. Pomembno je tudi določilo, da se patentna prijava objavi po 18. mesecih od dneva ko je bila vložena, oziroma od dneva, ko je bila zahtevana predhodna pravica.

Patent bo poslej trajal 7 let od objave prijave. Če pa se bo med trajanjem patenta zavarovani izum dejansko izkoriščal v proizvodnji SFRJ tako, da bo proizvodnja pretežno zadovoljevala potrebe jugoslovanskega trga, se na zahtevo nosilca patenta, trajanje patenta lahko podaljša še za 7 let.

Doslej je bil pri nas najdaljši možni rok trajanja patenta 15 let, skupaj s postopkom preizkusa (7 let) je patent dejansko trajal 22 let.

Status izuma ustvarjenega v združenem delu, ima izum tedaj, če je ustvarjen v tozdu ali DO, če je do izuma prišlo pri delu z družbenimi sredstvi. Navedba je opredeljena v 146. členu zakona v štirih primerih:

1. V zvezi z izumiteljevim delom v organizaciji združenega dela.
2. Pri delu, ki je opravljeno na zahtevo ali po nalogu organizacije združenega dela.
3. Na podlagi pogodbe, sklenjene med organizacijo združenega dela in izumiteljem.
4. V šestih mesecih od dneva, ko je izumitelju prenehalo delovno razmerje v organizaciji združenega dela, izum pa se nanaša na dejavnost te organizacije.

Novost v tem zakonu je samoupravno urejanje pravic do izkoriščanja izumov, ustvarjenih v združenem delu.

Temeljna organizacija združenega dela ima pravico izkoriščati vsak izum zavarovan s patentom, na ime druge TOZD, ki je v sestavi iste DO, oz. je združena v isto SOZD. Pogoji in način mora vsebovati samoupravni sporazum o združitvi v DO oz. v TOZD.

TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

V zvezi s tehničnimi izboljšavami je tudi več novosti:

- jasnejša definicija tehnične izboljšave, določitev katere rešitve ne sodijo v krog tehničnih izboljšav, opredelitev postopka v zvezi s prijavo in nalogami OZD ter

ooločitev nalog regionalnih gospodarskih zbornic glede evidence izboljšav, ki so jih OZD sprejele, niso pa jih uporabile v enem letu.

Nova definicija tehničnih izboljšav je v primerjavi s staro definicijo širša in bolj natančno opredeljena.

Za tehnično izboljšavo, ki se zavaruje pod pogoji in na način, določen s samoupravnim splošnim aktom oz. drugim splošnim aktom, se šteje vsaka racionalizacija dela, ki nastane z uporabo znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov v vseh fazah delovnega procesa, s katero se dosega:

- povečanje dohodka OZD
- povečanje produktivnosti dela
- izboljšanje kakovosti proizvodov
- prihranek materiala in energije
- boljše izkoriščanje strojev ali instalacije

- izboljšanje tehnične kontrole proizvodov

- izboljšanje varstva pri delu ali izboljšanje varstva in napredek človekovega okolja

Za tehnično izboljšavo se šteje tudi rešitev tehničnega problema, kateremu ni priznано patentno varstvo, če izpolnjuje pogoje iz predhodnih navedb.

Za tehnično izboljšavo pa se ne šteje rutinska uporaba znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov v delovnem procesu, ki so zgoraj navedeni.

Tehnična izboljšava se tudi ne more zavarovati s patentom.

Na novo je opredeljen tudi rok trajanja posebnega izplačila avtorju tehnične izboljšave:

»Avtorju tehnične izboljšave pripada posebno plačilo za uporabo tehnične izboljšave, odvisno od tega, koliko taka

izboljšava prispeva k povečanju dohodka ali zmanjšanju stroškov oz. izgub v OZD, ki jo uporablja«. Posebno izplačilo mu gre za čas njene uporabe, največ za pet let od začetka uporabe.

Po sedaj veljavnem zakonu pripada odškodnina avtorju tehnične izboljšave največ za tri leta njene uporabe v OZD.

Ob zaključku moram omeniti, da imamo v Cinkarni sedaj veljavni Samoupravni sporazum o inventivni dejavnosti, ki ureja varstvo pravic s tega področja.

Potrebno pa bo naš Samoupravni sporazum uskladiti z zakonom. Rok za to uskladitev je eno leto od dneva, ki je določen za začetek uporabe tega zakona. Določbe tega zakona pa se začnejo uporabljati po šestih mesecih od dneva uveljavitve.

M.P.

kadrovske spremembe v vodstvih tozda

Na željo članov uredniškega odbora o razgrnitvi problematike imenovanja delavcev s posebnimi pooblastili po razpisu - prvi je bil objavljen 21. aprila in drugi 10. avgusta 1981 - nam je kadrovska služba poslala naslednje tolmachenje:

Razpisne komisije so že v mesecu aprilu na zahtevo delavskih svetov tozd razpisale dela in naloge: direktorja tozd Kemija, direktorja tozd Metalurgija, direktorja tozd Energetika in direktorja tozd Veflon.

Na razpisana dela in naloge so se prijavili za vsak tozd po en kandidat. Kadrovska služba je v skladu s postopkom za imenovanje individualnih poslovnih organov po družbenem dogovoru o kadrovski politiki v občini Celje, vodila postopek in usmerjala delo razpisnih komisij. Rok za prijave po razpisu je potekel petega maja.

Po prvi seji komisije za razpis, sta kandidata za tozd Kemijo in tozd Metalurgijo na lastno zahtevo umaknila vlogo in tako prekinila nadaljni postopek za imenovanje. Za tozd Veflon in tozd Energetiko je postopek tekkel do kraja in tako je delavski svet tozd Energetika imenoval dipl. ing. Mihaela Burnika. Delavski svet tozda Veflon je imenoval dipl. ing. Antona Žerjava, čeprav postopek za imenovanje še ni bil zaključen in mnenje koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri SZDL ni bilo pridobljeno.

Komisija iz tozda Kemije in tozda Metalurgije je na svoji seji ugotovila, da razpis ni uspel. Delavski svet je imenoval vršilca dolžnosti: za tozd Metalurgijo dipl. ing. Antona Benčino, za tozd Kemijo, dipl. ing. Dimitrija Vebra.

Z ozirom na pravila in postopek pri razpisu, je kadrovska služba na zahtevo delavskih svetov tozdov in DSSS objavila drugi razpis, ki je izšel v »Delu« 10. avgusta.

Razpisana so bila dela in naloge: direktorja tozd Vzdrževanje, direktorja tozd Kemija - ponovno, direktorja tozd Metalurgija - ponovno, direktorja tozd Grafike in direktorja DE Marketing v DSSS.

Imenovanje direktorjev poteka po ustavljenem postopku tako, da kadrovska služba pošlje obvestilo o poteku mandata direktorja, delavskemu svetu tozda. Delavski svet sprejme sklep o razpisu in imenuje komisijo, ter o tem obvesti kadrovske službe. Ta pripravi vsebino razpisa v skladu s statutom in ostalimi akti v DO ter družbenim dogovorom o kadrovski politiki v občini Celje.

Po poteku razpisa obvesti predsednika komisije za razpis ter skliče prvo sejo. Razpisna komisija ugotovi uspešnost razpisa, completeness ter formalno izpolnjevanje vlog. Za kandidate, ki ustrezajo vsem kriterijem razpisa, zahteva mnenje DPO (družbenopolitičnih organizacij v lozdu ali v drugih DO).

Nato oceni ves prispeli material ter sklepa, za katerega kandidata se je odločila ter tako ocenjen material pošlje občinski koordinaciji za kadrovska vprašanja pri SZDL. Tretjič se komisija sestane, ko dobi mnenje občinske koordinacije. Komisija odloča za vsak kriterij razpisa posebej z glasovanjem. Enoten predlog za kandidata pošlje delavskemu svetu tozda ali DSSS, ki lahko predlaga nega kandidata izbere ali pa zavrne.

Delavski svet tozda ali DSSS sprejme sklep o imenovanju po predlogu komisije. Kandidat ne more biti izbran, če ga ne predlaga razpisna komisija. Če delavski svet ne izbere kandidata, mora razrešiti komisijo in imenovati vršilca dolžnosti za 6 mesecev, nakar se postopek praviloma v treh mesecih pred potekom roka, ponovi. Delavski svet mora za ponovni razpis imenovati novo razpisno komisijo. Če delavski svet tozda ali DSSS imenuje direktorja tozda ali delavca s posebnimi pooblastili, mora o tem obvestiti kadrovske službe. Le-ta obvesti občinsko kadrovske službo, kjer je enotna evidenca o vseh mandatih individualnih poslovnih organov v občini Celje.

12. novembra je kadrovska služba sprejela mnenje občinske koordinacije. Razpisna komisija je 17. novembra posredovala predlog za imenovanje direktorjev tozd Vzdrževanje, Grafika, Kemija in DE

Marketing posameznim delavskim svetom. Seje bodo potekale v drugi polovici novembra. Običajno poteka imenovanje od razpisa do sklepa delavskega sveta dva do tri mesece. Pri tozdu Vzdrževanje pa je bil postopek še daljši, ker se je na zahtevo komisije in v skladu s pravilnikom za prijavljene kandidate, ugotavljala z delom pridobljena zmožnost. Za to pa je bilo potrebno sprejeti pravilnik za delavski svet tozda Vzdrževanje in imenovati komisijo, ki je svoje delo zaključila 6. novembra. Ugotovila je, da imata oba kandidata z delom pridobljene delovne zmožnosti, ter na podlagi tega izbrala enega kandidata. katerega predlog je posredovala delavskemu svetu tozda v potrditev.

Vodje služb v DSSS so razporedili na delovne naloge odbori za delovna razmerja v tozdu ali DSSS. Predlog, ki je usklajen s KPO, posreduje odboru za delovna razmerja član KPO, ki je odgovoren za posamezno področje. Do današnjega dne so bile zasedene delovne naloge vodje organizacijske službe po objavi. Na delo je bila razporejena dipl. oec. Irena Ferlež. Dipl. ing. Marko Tukarič je bil razporejen za vodjo razvojne službe. Na predlog kadrovske službe in v skladu s sklepom delavskega sveta DSSS, so bili razporejeni vsi vodje prodajnih programov v Marketingu in vsi zaposleni po novi organizaciji v računovodski službi, posebni finančni službi, tozdu Veflon, Energetika ter ostali premiki znotraj tozd zaradi reorganizacije.

Vse spremembe obravnavajo odbori za delovna razmerja in s sklepi potrjujejo spremembe.

Zaradi boljšega razumevanja objavljamo tudi izvleček iz družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini Celje.

Če z odgovorom nisem zadovoljil uredniškega odbora in ostale člane kolektiva, ki jih zanima potek kadrovanja za najodgovornejše funkcije v delovni organizaciji prosim, da preko uredniškega odbora postavijo konkretna vprašanja.

Daniel Perčič

VLOGA POSAMEZNIH SUBJEKTOV V POSTOPKU KADROVANJA INDIVIDUALNIH POSLOVODNIH ORGANOV, ČLANOV KPO IN DELAVCEV S POSEBNIMI POOBLASTILI

OZD

a) Kadrovska služba v OZD je
- dolžna bodisi po sklepu samoupravnega organa za sprejem novih delavcev ali ob reelekciji, seznaniti razpisno komisijo s celotnim postopkom kadrovanja ter posredovati razpis v objavo, hkrati pa tudi službi IS za kadrovska vprašanja

- po poteku razpisnega roka oziroma po tem, ko je razpisna komisija že odločila o izbiri kandidatov, je dolžna posredovati službi IS: fotokopijo vlog kandidatov, zapisnik razpisne komisije (za vse kandidate) in izpolnjen vprašalnik »Ocena uspešnosti kandidata« (za delavce, ki jih je komisija izbrala)
- realizirati sklep samoupravnega organa

b) Razpisna komisija

- se opredeli glede izpolnjevanja slehernega od razpisnih pogojev
- pri opredelitvi glede izpolnjevanja pogojev o samoupravni naravnosti in družbenopolitični aktivnosti kandidata se poslužuje ocene DPO v TOZD

- pri opredelitvi glede izpolnjevanja pogoja delovne uspešnosti kandidata (ob reelekciji) se poslužuje ocene samoupravnega organa

c) DPO v TOZD

- ocenjujejo primernost kandidata z družbenopolitičnega vidika delovanja oziroma gospodarsko - ekonomske razgledanosti kandidata

- za kandidate iz drugih OZD pridobijo tako oceno od DPO tiste OZD, kjer je kandidat zaposlen.

d) Samoupravni organ

- prouči gradivo razpisne komisije
- (oceni ob reelekciji) delovno uspešnost kandidata v pretekli mandatni dobi, oziroma v koliki meri je njegova delovna uspešnost vplivala na poslovno uspešnost OZD kot celote.

- da bi odločitev temeljila na čimbolj kvalitetni informaciji, se pri izbiri oziroma imenovanju poslužuje tudi mnenja KO za kadrovska vprašanja pri SZDL.

Šola za gospodarstvenike

- posreduje določene podatke iz kumulativnega dosjeja službi IS za kadrovska vprašanja

- kumulativni dosje dopolnjuje z mnenjem KO za kadrovska vprašanja pri SZDL

Odbor za kadre pri IS

- oceni primernost kandidata z vidika strokovne usposobljenosti oziroma dosežanih delovnih rezultatov kandidata, ob upoštevanju bistvene specifičnosti v OZD.
- v določenih primerih poda tudi oceno o ustreznosti makro in mikro organizacije ter opozori na eventualna druga vprašanja.

Kadrovske komisije pri DPO

- oceni primernost kandidatov z družbenopolitičnega vidika delovanja in uveljavljanja samoupravljanja.

Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri SZDL

- oblikuje celovito oceno glede primerčnosti kandidata za prevzem konkretnih nalog s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki službi samoupravnemu organu v OZD kot pripomoček pri odločanju

Služba IS za kadrovska vprašanja

- spremlja objavo razpisov zaradi reelekcij

- spremlja usklajenost razpisnih pogojev z zakonom in DD o temeljih kadrovske politike v celjski občini

- pripravi povzetek iz gradiva, ki ji ga posreduje OZD in Šola za gospodarstvenike (kadar so kandidati vključeni v to šolo) ter iz podatkov občinske kadrovske evidence, za razpravo v okviru odbora za kadre pri IS in kadrovske komisije pri DPO

- oceno KO za kadrovska vprašanja pri SZDL posreduje kot povratno informacijo samoupravnemu organu v OZD (v določene primerih Šoli za gospodarstvenike).

ali je administracije preveč

Splošni družbeni interes je, naj bo administracije čim manj in stroški zanjo čim nižji. Pojavljajo se kritike, da je administracije preveč, da je le-ta premalo produktivna oziroma učinkovita. V naši delovni organizaciji smo sprejeli sklepe in dogovore, da v sedanjem aktualnem gospodarskem položaju, ne smemo povečevati administrativnih del ali v širšem smislu režije, neproizvodnega dela. Da nas je v skupnih službah preveč, to bo najbrž držalo, čeprav to zaradi nenehnih reorganizacijskih sprememb ni čisto jasno. Sprejem novih delavcev v administracijo je ustavljen. Opravljajo se le premiki znotraj delovne organizacije,

endar ne kot »beg iz proizvodnje v administracijo«

Naša delovna organizacija je imela do sedaj premalo delavcev z visokošolsko izobrazbo. V zadnjem času smo zaposlili več novih delavcev določenih poklicev v razvojni službi, posameznih službah DSSS in proizvodnji, od katerih pričakujemo, da bodo pripomogli k izboljšanju učinkovitosti služb, kvalifikacijske strukture in izboljšanju poteka delovnega procesa. To pa tudi pomeni, da se v bodoče ne bo potrebno več opirati na znanje zunanjih institucij pri katerih imamo velike stroške.

Urednica

kako smo letovali

V letošnjem letu so bile kapacitete dobro zasedene. Počitniške prikolice in zdravilišča so bila zasedena stoprocentno. V obmorskih krajih je bilo skupno 15

nezasedenih ležišč. Najbolj zaskrbljujoč je dom v Logarski dolini. V glavni sezoni je bil zaseden komaj 30 %. Malo večje zanimanje je ob vikendih.

kraj	štev. del. ki so let. Činkarn. svojci		štev. ležišč	štev. nezas. ležišč
Umag	17	35	48	-
Rab	25	35	60	3
Pag	23	44	60	6
Primošten	20	29	32	6
Logarska	17	24	24	-
Prikolice	144	273	17	-
Atonske t.	20	-	20	-
Čateške	24	-	24	-
Rogaška	10	-	10	-
Radenci	12	-	12	-
Otroška kol.	33	-	33	-

Na predlog sindikata je brezplačno letovalo 10 delavcev.

6 krvodajalcev je brezplačno letovalo v obmorskih krajih ali v Logarski dolini.

	skupaj	regres	lastna udel.
Preventivno zdravljenje	381.407,00	256.097,00	125.310,00
Organizirano letovanje	849.149,00	278.634,00	570.515,00
Na predlog sindikata	33.190,00	33.190,00	-
Krvodajalci	20.620,00	20.620,00	-
Otroška kolonija	42.200,00	42.200,00	-
Prikolice	172.952,00	-	172.952,00

Zasedenost doma v Logarski dolini

Mesec	CC v CC	gost LD	CC v CC	Tuji v LD	Tuji v CC	Skupaj	Din	% zaseden.	% lanski zaseden.
januar	28	11	304	10	353	31.640,00	45,25	85,9	
februar	3	3	17	-	23	1.770,00	2,94	64,9	
marec	2	-	-	-	2	120,00	0,25	0,2	
april	31	-	-	-	31	1.460,00	3,97	2,5	
maj	24	9	71	8	112	50.500,00	14,35	15,2	
junij	15	-	95	-	110	9.300,00	14,10	9,4	
julij	143	53	76	19	291	19.340,00	37,30	53,5	
avgust	100	15	80	8	203	14.910,00	29,77	44,2	
septemb.	39	-	6	-	45	2.940,00	6,25	9,2	
oktober	25	-	5	-	30	2.000,00	4,17	4,5	
Skupaj:	410	91	654	45	1200	133.980,00	15,84 %	28,95 %	

Družbeni standard
Irena SELČAN

dobitniki stanovanj v letu 1981

1. TESIČ Sveto	3	novo
2. ČOKL Slavko	2 1/2	rabljeno
3. KRAŠOVIČ Dušan	2 1/2	novo
4. MILOŠEVIČ Obrad	1	rabljeno - barake
5. GOMBOC Alojz	2 1/2	rabljeno
6. ALIBAŠIČ Ahmed	1	rabljeno - barake
7. SADRIJA Sali	1 1/2	rabljeno
8. FEJZIČ Taiba	1	rabljeno - barake
9. JEREB Dušan	3	novo - kadrovsko
10. BALAŠKO Mijo	2 1/2	novo
11. SMOLE Anton	2 1/2	novo
12. BLAŽIČ Elizabeta	1 1/2	novo
13. BOŽIČIČ Dragan	1	rabljeno - barake
14. DAMJANIČ Trivo	1	rabljeno
15. DOKMANAC Nikola	1	rabljeno
16. KANDUČ Zoran	2 1/2	novo
17. PATKANJ Šandor	3	rabljeno
18. PAVŠNER Vinko	1	rabljeno
19. POGLAJEN Anica	2 1/2	novo
20. ŠINKO Franc	2	novo
21. TOPLIČANEC Štefan	1 1/2	novo
22. TEMBELEVSKI Atanasije	1	rabljeno
23. TUKARIČ Marko	3 1/2	novo
24. FLOREANI Anton	2	rabljeno
25. ARAPOVIČ Slobodan	gar.	rabljeno
26. FILIPOVIČ Dragan	gar.	rabljeno
27. KAČIČNIK Marko	2	novo

Po sklepu stanovanjske komisije se dodeli stanovanje še naslednjim prosilcem: (stanovanja še niso na razpolago)

1. RADULJ Mirko	1	novo
2. PETRONIJEVIČ Drago	1	novo
3. KRAJNC Viktorija	1 1/2	novo
4. POTOČNIK Erika	1	novo

požarna varnost v naši delovni organizaciji

Občinski inšpektorat za požarno varnost je v oktobru opravil pregled celotne delovne organizacije. Rezultati pregleda so pokazali, da je treba večjo skrb posvetiti varstvu pred požari v vseh tozidih naše delovne organizacije.

Naj navedemo nekaj primerov, ki so izstopali pri pregledu. Predvsem je treba posvetiti večjo skrb ročnim gasilnim aparatom, da ne bodo založeni, da so na svojih mestih, in da se o njihovem delovanju poučijo vsi delavci.

Po obratih so na zalogi razna goriva, maziva in podobno, ki lahko povzročijo požar. Razne lahko vnetljive tekočine morajo imeti zato določen prostor, ki mora biti ustrezno urejen.

Hidrantno omrežje v celotni delovni organizaciji ni najboljše, vendar ni kritično. Hidranti se sproti ne popravljajo, v nekaj primerih so bili celo založeni. Hidrantno omrežje je glavni vir za pridobitev požarne vode, zato mu je potrebno posvetiti posebno pozornost.

Vso skrb je potrebno posvetiti izobraževanju slehernega člana kolektiva, da bo znal ravnati z ročnimi gasilnimi aparati in da bo načeloma tudi poznal vzroke za izbruh požara na svojem delovnem mestu. Med pregledom so ugotovili, da niso najboljše urejeni dostopi na strehe posameznih obratov, na podstrežja in v delovne prostore. Večjo skrb bo treba posvetiti strelvodnim napravam, ter organizirati stalen pregled strelvodov.

To so kratki povzetki inšpekcijskega pregleda požarne inšpekcije občine Celje. Pregled, ki je bil opravljen, nam bo koristil pri nadaljnjem delu za varstvo pred požari. Za varnost pred požari moramo skrbeti vsi, vsak na svojem delovnem mestu, to ni monopol gasilcev. To je dolžnost slehernega člana kolektiva.

L. S.

Rešitev male križanke:

/LESKOVSKEK Tomaž/

Vodoravno: -trovaljčnik, omela, eoli, žagarice, v, inana, hz, i, č, ak, at, veflon, š, m, oliva, tobolsk, ipavec, ovalen, o, koca, nivedur

AFORIZMI

Celje je imelo mnogo zelo sposobnih županov, zato ima danes tako malo problemov.

V peklju bo najbolj prijetno: tatovi milijonov, striptizerke in vse lepe ženske, ki so imele lepo karoserijo in odličan motor.

Jure Šarlach

5. ILIČ Nikola	2	2	novi
6. UNGURJANOVIČ Ljubiša	3	3	rabljeno
7. KARAPANDŽA Rajka	1	1	rabljeno
8. JANKOVIČ Dragiša	2	2	novi
9. RADENOVIČ Dušan	2	2	novi
10. FRUK Stjepan	2 1/2	2 1/2	rabljeno
11. GOLOB Marjan	2	2	novi
12. ŽIŽAK Biserka	1	1	rabljeno
13. SMISL Jože	1 1/2	1 1/2	novi - kadrovsko
14. PAJOVIČ Andrija	2	2	novi
15. ŠUMIGA Stjepan	1 1/2	1 1/2	novi
16. MUTIČ Vukosava	1	1	rabljeno
17. BODIROŽA Branko	1	1	rabljeno
18. BUKVIČ Peter	2 1/2	2 1/2	rabljeno

Za oddelek družbenega standarda
Irena Selčan

cinkarnar pod lupo

Uredniški odbor Cinkarnarja je v oktobru obravnaval poročilo o delovanju letnega v preteklem mandatnem obdobju. Istočasno je obravnaval nekatere ugotovitve o uresničevanju vsebinske zasnove glasila za letošnje leto ter sprejel sklep, s katerim želi oceno izdanih glasil s strani družbenopolitičnih organizacij in organiziranost stalnega dopisništva. Sklenili so, da mora organizacija dopisništva potekati preko stalnih dopisnikov iz vsake tozid in službe v DSSS. Imenovani dopisniki bi bili zadolženi za pisanje o vseh dogajanjih v tozidu in službah.

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je uredništvo izdalo osem števil glasil Cinkarnar. Ena številka je izšla na 6 straneh, ena na 22, dve na 16 in tri na 12 straneh. To je skupno 96 strani ali povprečno nekaj več kot 13 strani na številko. Predvideni letni obseg je 168 strani.

V uredništvu smo letošnje leto sledili temeljni vsebinski zasnovi glasil ter izboljšanju medsebojnega obveščanja preko glasil z objavljanjem kratkih, jedrnatih in različnih informacij. Uspelo nam

je sicer izboljšati tako vsebino kot tudi njih razumljivost in oblikovanje časopisa, v prihodnje pa bo potrebno več sil vložiti v trdnost sistema informiranja, se pravi tudi aktualnost in polemčnost člankov v našem glasilu. To pa bomo dosegli le tako, da bomo utrdili položaj sindikatov v Cinkarni kot nosilcev obveščanja z vso odgovornostjo za kvaliteto in primernost, boljše rečeno, potrebnost objavljanja.

Iz pregleda vsebine glasil v obdobju januar - september 1981 je razvidno, da smo največ pozornosti posvečali informativno političnemu in gospodarskemu delu in sicer 58,82 %, zabavno kreativnemu delu 23,53 % in kadrovsko socialnemu delu ter SLO 17,65 %.

V tem obdobju smo objavili 187 različnih prispevkov. Največ pozornosti smo posvetili splošnemu iz dela tozidov in DO, športu in rekreaciji, gospodarjenju tozidov in DO ter delu DPO in organizaciji dela. Primanjkovalo pa je prispevkov o predlogih in stališčih samoupravljalcev, družbenem dogajanju v občini, SLO, srečanjih in literarnih prispevkov.

Tematska struktura tekstualnega dela vsebine Cinkarnarja za obdobje januar - september 1981

Infomativnopolitični in gospodarski del	vsebine Cinkarnarja za obdobje januar - september 1981							skupaj	Delež
	januar	februar	marec	april	maj	junij	avgust		
Samoupravljanje in delegacije									
Splošno iz življenja TOZD in DO	1	1	1	1	3	3	1	11	
Gospodarjenje TOZD in DO	2	7	2	4	4	0	8	27	
Organizacija dela	1	5	2	5	3	1	1	18	
Družbeni standard	1	1	0	1	0	1	2	3	8
Delo DPO	1	0	1	6	1	1	2	12	
Delo samoupravnih organov	1	1	2	0	2	1	2	9	
Predlogi in stališča samoupravljalcev	1	0	0	0	0	0	0	1	
Družbena dogajanja v obč. in širše	1	0	0	1	0	0	0	2	110 ali
Ostalo	1	1	0	1	2	2	3	10	58,82 %
Zabavno kreativni del									
Šport in rekreacija	2	2	2	1	3	1	3	23	
Kulturnozabavna dejavnost	3	0	0	1	0	2	0	6	
Enigmatika in humor	6	0	2	3	2	0	0	13	
Literarni prispevki	0	0	0	0	0	0	0	0	
Srečanja	1	0	0	0	0	0	0	1	44 ali
Ostalo	0	0	1	0	0	0	0	1	23,53 %

teden požarne varnosti

Kot vsako leto, smo tudi letos imeli teden požarne varnosti. V Celju je bilo letos še posebej slovesno in delovno, ker smo obenem praznovali 110-letnico obstoja celjskega gasilstva. V praznovanje so se vključila vsa gasilska društva na območju občine Celje. Praznovanje je bilo zelo delovno saj je to stalna praksa gasilskih organizacij. Skrbimo zato, da do požarov ne pride, če pa že pride, da čimprej in organizirano izvršimo akcijo. Naša stalna skrb je, da čimveč občanov poučimo o varstvu pred požari, ker je vse več požarov zaradi malomarnega odnosa do požarne varnosti. Vse premalo se zavedamo škode, ki jo povzročijo požari in s tem uničujejo dolgoletni trud naših rok.

V Celju je bila v tem tednu zaključna gasilska vaja ter pregled gasilske opreme in orodja ob dnevu gasilca. Zatem je bila slavnostna seja ob 110-letnici obstoja celjskega gasilstva. Ob tej priliki so bili odlikovani s priznanjem občinske gasilske zveze posamezniki iz raznih društev. Iz našega društva je tako odlikovanje prejel Janko Rebov in Drago Cvrtila. Za dolgoletno delovanje v organih zveze in v organih društev so prejeli plakete še Janko Rebov, Ludvik Rebernak in Stanko Leskovšek.

Iskreno jim čestitamo in se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo, ki so ga opravili v društvu.

L. S.

cinkarnarjeva pošta

Kako je z izdajo PVC sodov

Slišati je, da posebna komisija v tozdu Titan dioksid, morda inovacijska, pripravlja posebno študijo o prodaji PVC sodov. Pomisleki so, da je to verjetno križanje PVC sodov s češpljami, kar pomeni dobro sodelovanje, kot kaže praksa, z industrijo in kmetijstvom, na področju tako priljubljenega pitja slivovke, posebno še na delovnih mestih. A ne samo to, še dokajšen zaslužek si menda obetajo s tovrstno preprodajo nerabljenih predmetov.

Morda bi bilo bolje misliti na to, da dobavljamo Al-hidrat kot surovino kar v rinfuzi. Le-to pakiramo v nove PVC vreče za enkratno uporabo. Koliko nas stane še delovna sila za tovrstno opravilo, o tem nihče ne vodi računa. Saj na napakah se učimo, tako pravi pregovor, pa čeprav so drage!

Opazovalka

Omenjena opazovalka, ki nas je opozorila na to problematiko, želi ostati anonimna. Iz njenega teksta smo postavili vprašanja o celotni zadevi tovarišem Cvetu Blagojeviču, skladiščniku odpadnega materiala tozid Vzdrževanje, Vlado Zelenoviču, direktorju DE Marketing in (Nadaljevanje na 10. strani)

Kadrovsko socialni del in SLO

SLO	0	0	0	0	1	0	0	1
Kadrovske novice	3	2	0	2	0	2	2	11
Obvestila, objave, nesreče zahvale	5	2	0	1	0	1	1	10
Upokojitve, služenje vojaškega roka	2	0	0	1	1	0	1	5
Ostalo	0	1	2	0	0	0	3	6

Skupaj: 33 23 6 39 26 19 31 187 100 %

Objavili smo prispevke skupaj 191 različnih avtorjev od tega 122 zaposlenih v DO in 18 tujih avtorjev. Deset je bilo obvestil in 41 ostalih člankov, ter ena priloga.

Zaposleni v DO	Skupaj
----------------	--------

1. Gorenšek Mira	42
2. Žele Pavle	9
3. Vrečer Adolf	8
4. Jakob Jana	6
5. Leban Marjan	6
6. Šentjerc Zlatko	5
7. Tirnanič Irena	5
8. Pinjušič Šimun	4
9. Haas Hinko	3
10. Jereb Dušan	3
11. Horvat Bojan	3
12. Kosi Breda	2
13. Ivančič Andrej	2
14. Sendelbach Franc	2
15. Podvornik Drago	2
16. Perčič Daniel	2
17. Gutenberger Franc	1
18. Flis Zdravko	1
19. Naraks Jože	1
20. Justin Anica	1
21. Burnik Mihael	1
22. Žerjav Anica	1
23. Leskovšek Stane	1
24. Umek Helena	1
25. Klinar Bojan	1
26. Zalokar Franc	1
27. Punčuh Jože	1
28. Horvatič Lenart	1
29. Urbanc Fanika	1
30. Dolenc Amadeo	1
31. Žolger Tomo	1
32. Živec Aleksandra	1
33. Novakovič Nenad	1
34. Anderluh Ferdo	1
	122

Tujji avtorji

1. Gostanj Dušanka	1
2. Bradač Marjan	1
3. Hudnik Milena	1
4. Žinovec Janez	2
5. Grum Martin	2
6. Jazbinšek Roman	2
7. Belak Edo	2
8. Alašević Milan	7
Skupaj	18

Ostali člani 41

Obvestila: 9

Priloge: 1

Skupaj: 191

Odgovorni v delovni organizaciji se še vedno ne zavedajo odgovornosti obveščanja na način, ki ga izbere uredništvo.

Večina informacij se prenaša ustno, čemur sledijo obračanje resnic, polresnic in izgovorov o neobveščeni. Dosti informacij pa je takih, ki pridejo na uho le nekaterim, čeprav bi o tem morali vedeti vsi.

Kritike bralcev se nanašajo predvsem na objavljane zapoznelih informacij. Prva naša naloga je, da se skupno prizadevamo skrajšati čas za tisk Cinkarjarja v naši tiskarni.

Delavski sveti TOZD in DSSS so v oktobru in novembru sprejemali predlog za zvišanje avtorskih honorarjev. Objavljamo povzetek iz predloga.

Urednica:

VIŠINE AVTORSKIH HONORARJEV

a) Višine avtorskih honorarjev za tekstualne prispevke se določajo po kakovosti informacij, načinu podajanja, avtorjevi osebni zavzetosti, gradnji, namenu in obsegu, obračunava pa po tiskarskih vrsticah širine 13 cicero (58 mm):

- samostojni uvodnik, komentar, polemika, kritika, analiza, reportaža, članek, intervju 4,00 din

- anketa, prikaz, vest, literarni prispevek 3,80 din

- predelano ali prirejeno poročilo - povzetek 3,60 din

- poročila strokovnih služb, ki niso bila namenjena glasilu 3,40 din

- drugi napisani prispevki posebnega pomena ali posebne vrednosti 3,20 din

- anekdota, šala, feljton, humoreska, pesem, satira (daljša od 10 vrstic se obračunava po drugi alineji) 185,00 din

b) Višina avtorskih honorarjev za slikovno gradivo:

- fotografije

1) barvni diapozitivi 400,00 din

2) barvni filmi 350,00 din

3) aktualni črnobeli posnetki 200,00 din

4) arhivski črnobeli posnetki 100,00 din

5) posnetki iz drugih slikovnih gradiv 50,00 din

- grafični prikazi, grafikoni, rebusi, piramide, vretena, uganke 80,00 din

- prostoročne risbe 150,00 din

- karikature 250,00 din

- križanke (prosti kvadrat) 3,00 din

Vsi zneski za plačevanje prispevkov so določeni v neto zneskih, h katerim se doda davek od dohodka od avtorskih pravic.

(nadaljevanje z 9. strani)

Slavku Cankarju, vodji proizvodnje tozd Titan dioksid:

Prodaja sodov PVC je potekala od 1975 do 1980 leta v tozdu Vzdrževanje, v skladišču odpadnega materiala. Cena se je gibala od 35 do 50 din s prometnim davkom. Prodajo so knjižili na stroškovno mesto proizvodnje titan dioksid. V začetku leta 1980 je prodajo prevzela DE Marketing - prodaja pigmentov, izdaja pa je do 10. oktobra potekala preko tozd Transport in skladišča - skladišče Titan dioksid. Zaradi nekontroliranega izdajanja in vračanja sodov iz proizvodnje v skladišče so skladiščenje, sprejemanje naročil in izdajanje prevzeli v proizvodnji Titan dioksid sami. Plačilo za sode, 150 din po komadu brez prometnega davka za delavce in 200 din za ostale tozde v delovni organizaciji, se knjiži na konto prihodkov, ustvarjenih s prodajo materiala. Tako na račun prodanih sodov pridobiva dohodek tozd Titan dioksid. PVC sode po uporabi flokulanta uporablja tozd Titan dioksid za lastne potrebe pri embalaranju Ti-sulfata, TiO₂ hidrata in podobno. Mogoča je tudi brezplačna izdaja, vendar le s sklepom delavskega sveta. Kar ostane, prodajo drugim tozdom, večino Kemiji za Tobofix, ter delavcem in upokojencem Cinkarne, kjer imajo prednost delavci in upokojenci tozd Titan dioksida.

Trenutno sprejemajo v proizvodnjo okrog 160 sodov mesečno. Izdajo jih okrog 60 Kemiji, 60 kom. delavcem Titan dioksida po sklepu delavskega sveta, ostanek pa za lastne potrebe in prodajo delavcem in upokojencem Cinkarne. Ker je povpraševanje po PVC sodih zelo veliko, do leta 1982 ne sprejemajo več naročil.

V tozdu Titan dioksid imajo tudi interni organizacijski predpis o izdaji PVC sodov, iz katerega je razvidno komu in kako se izdajajo.

KAKO JE Z AL-HIDRATOM

Na problematiko o Al-hidratu je odgovoril tovariš Drago Barbulovič, vodja priprave surovin v tozdu Titan dioksid:

Al-hidrat v rinfuzi dobivamo iz Kidričevega in to preko Kemične tovarne Moste. Pred nekaj leti je tovarna v Kidričevem sklenila sporazum s Kemično tovarno v Mostah za proizvodnjo Al-hidrata. Ker kemični tovarni bolj odgovarja Al-hidrat v rinfuzi, ker je tudi cenejši, ga pač takšnega dobivajo. Ko smo se pozneje dogovorili s Kemično tovarno o dobavi željene količine Al-hidrata, smo morali vzeti takšnega kot ga imajo, v rinfuzi.

Novo vreče se uporabljajo za pakiranje zato, ker se dobavljajo preko skladišča embalaže, kjer nimajo starih. Nekaj časa smo pakirali v PVC sode, ker so pa pretežki (120 - 140 kg) za manipuliranje in tehtanje, smo se odločili za PVC vreče.

Vreče se lahko uporabljajo večkrat, če se ne raztrgajo, kar pa se večkrat dogaja še pred prispetjem v proizvodnjo. Ker so vreče iz PVC, bi delavci morali bolj paziti kako ravnaajo z njimi. Glede nepotrebnih stroškov, kot navajate, je dobava Al-hidrata v rinfuzi cenejša za ceno pakiranja in embalaže.

Torej se pri nas stroški ne dvignejo na ceno pakiranega Al-hidrata, tudi če uporabljamo za to nove vreče.

alkoholizem in združeno delo

V Sloveniji imamo najmanj 80 tisoč alkoholikov. Večina so v najbolj produktivni dobi svojega življenja (30 do 35 let).

Računamo, da alkoholik izgubi v življenju vsaj deset delovnih let, to pomeni na vsako generacijo v Sloveniji izgubimo 800 tisoč delovnih let.

Če alkoholik med letom izgubi v življenju samo dva delovna meseca zaradi bolezni in drugih izostankov z dela, gre v Sloveniji zaradi alkoholizma v izgubo na leto 160 tisoč delovnih mesecev.

Ugotovljeno je, da je alkoholik odsoten z dela 2,5-krat več kot nealkoholik. Čeprav na delovnem mestu ni vinjen, je kljub temu (zaradi »mačka« in drugih posledic alkoholizma) veliko manj ustvarjalen kot nealkoholik. Ena od pomembnih posledic odvisnosti od alkohola je, da nečinkovitost in parazitizem alkoholika progresivno naraščata skladno s stopnjevanjem odvisnosti od alkohola. Povsem neproduktiven postane alkoholik takrat, ko ga zaradi zdravstvenih posledic alkoholizma invalidsko upokojijo. Odtlej ga preživljajo drugi.

In kaj lahko ukrene organizacija združenega dela glede te problematike:

Vnaprej se čimbolje zavaruje pred alkoholizmom. Sem sodijo predvsem red, delovna disciplina in dobri tovariški odnosi, pa tudi različni ukrepi, na primer: dobri zdravstveni pregledi in strokovni pogovori pred sprejemom v delovno razmerje, da alkoholikov ne sprejema, dosledno izvajanje prepovedi uživanja alkoholnih pijač med delovnim časom, zlasti točenje po notranjih menzah, pametno in treznoprosiljanje jubilejev ipd.

Prosvetljevanje in informiranje o alkoholizmu. Zlasti je koristno, če si samoupravni organi ter vodilni in vodstveni delavci občasno oskrbijo dobro informacijo o bistvu alkoholne problematike, sodobnih ukrepih v zvezi z njo in zdravljenjem. Ko si oskrbijo tudi podatke o stanju glede tega v svoji organizaciji, lahko občasno načrtujejo ustrezne ukrepe in sami osveščajo druge.

Pri preventivnem delu in osveščanju imajo posebno vlogo sindikat in druge družbenopolitične organizacije. Kot subjektivne sile lahko v organizaciji združe-

nega dela veliko pripomorejo pri oblikovanju takšnih norm in javnega mnenja, kjer pitje in alkohol ne zavzemata vidnejšega in »spoštlijivejšega« mesta.

Pri reševanju alkoholne problematike ne gre brez doslednega discipliniranega obravnavanja vsakega alkoholika zaradi kršitev delovnih dolžnosti

Služba za varstvo pri delu poleg socialne službe najbolj pozna problematiko alkoholizma, zlasti ob nevarnostih za nesreče pri delu. Če dosledno izvaja ukrepe za zavarovanje delavcev in premoženja, lahko veliko stori pri preprečevanju in zdravljenju alkoholizma.

Socialna služba v organizaciji združenega dela bi morala delovati kot strokovna služba, ki dobro pozna alkoholizem in ukrepanje v zvezi z njim. Ta služba mora zlasti imeti pregled nad zdravljenimi alkoholiki v organizaciji in skrbeti za njihovo nadaljnjo rehabilitacijo na delovnem mestu.

VB

kaj mi je prinesla abstinenca

Sem član Kluba zdravljenih alkoholikov Cinkarne. Zdravil sem se v letu 1972 najprej tri mesece v obratni ambulanti Cinkarne, nato nekaj časa v Vojniku.

Moja dolžnost je, da povem, kaj mi je v nekaj manj kot desetih letih prinesla abstinenca.

Rešene so vse moje prejšnje težave, tako osebne, družinske, kot tudi problemi v delovni organizaciji, predvsem pa zaupanje, spoštovanje, odnos do dela, sodelavcev, pa bodočnost na delovnem mestu. Za vse uspehe in spodbude se moram posebej zahvaliti bivšemu predstojniku dr. Lamovcu iz Vojnika ter ostalemu medicinskemu osebju. Prav tako velja zahvala osebu obratne ambulante Cinkarne, dr. Lipovcu in Pavletiču, terapevtki, socialni delavki Martini Ahtik in predsedniku kluba tov. Anderluhu.

V našem klubu se srečujemo s problemi odtujevanja nekaterih članov, česar je kriva predvsem slaba obveščanost. Posamezniki zaradi preobčutljivosti in prikrievanja dejanskih vzrokov te bolezni, nočejo obiskovati kluba. Bojijo se, da bi bili s tem tudi javno spoznani za alkoholike. Tega pa seveda niti sebi nočejo priznati.

Delovna organizacija bi morala temu problemu posvečati večjo pozornost ter pravočasno odkrivati te vrste bolezni, kar je posebna skrb socialne in zdravstvene službe. Pogosto si zastavljam vprašanje, kako pristopiti takšnemu alkoholiku, ki nikakor ne more abstimirati.

Menim, da bi morali ustanoviti dispanzer proti alkoholizmu, ali podobno ustanovo, ki bi bila pod nadzorstvom zdravstvenega osebja.

Člani kluba smo si po vseh svojih

močeh dolžni prizadevati za čim večjo preprečitev tega škodljivega pojava v vseh plasteh naše družbe.

Ker je mesec november, mesec boja proti alkoholizmu, bomo na domu obiskali

vse člane KZA Cinkarne in druge klube zdravljenih alkoholikov.

Želim vsem abstinentom uspešno, zdravo in popolno rehabilitacijo.

Ivan Podlessek

ob mesecu boja proti alkoholizmu

Mesec november je čas trgatve, čas, ko zori vino. Z njim bomo slavili praznike, svatbe, rojstne dneve, sklepali pogodbe ali žalovali na sedminah. Pili bomo na veselje, žalost, zaradi vročine ali mraza. Marsikom bo alkohol zdravilo zoper zobobol, želodčne ali srčne težave, sredstvo za boljši apetit.

Tak odnos do alkohola ni nič novega, temveč ima svoje korenine v davni preteklosti, ko je vino postalo simbol zmaga in porazov in si utrla pot celo v verske obrede. To se prenaša iz roda v rod. Na žalost pa sta se, poleg dopustnih okvirov neškodljivega uživanja, rodila tudi zloraba alkohola in alkoholizem.

Kaj je alkoholizem

Že dolgo priznavamo, da je alkoholizem bolezen in alkoholik bolnik. Do razvoja bolezni pride zaradi dolgotrajnega in prekomernega uživanja alkoholnih pijač. Tako postane alkoholik telesno in duševno odvisen od alkohola. Posledice obolenja pa se odražajo tudi na socialnem področju, v službi in družini. Vendar alkoholik ni bolnik, ki mora v posteljo in potrebuje nego in počitek.

Duševna odvisnost

Nekateri se branijo: »Nisem alkoholik, tudi 14 dni in več lahko zdržim brez alkohola« (prva zmeta).

Res je, ne pijejo vsak dan. Ko pa začnejo, ne znajo pravočasno prenehati in se napijejo do onemoglosti. Pravimo, da ne poznajo več prave mere oziroma, da pijejo po tipu izgube kontrole.

Sposobnost oziroma, kako prenaša alkohol, imenujemo toleranca. Ta v začetni fazi alkoholizma narašča. Pravimo, da ga človek vedno več »nese«. V končni fazi alkoholizma toleranca pada, kar se odraža v tem, da se pijanost pojavi že po majhnih količinah zaužite alkoholne pijače. Večkrat slišimo: »Nisem alkoholik, saj ga malo pijem. Po dveh kozarcih vina sem že pijan...« (druga zmeta). V resnici gre za alkoholika, ki mu je zaradi telesnega propada padla toleranca.

Telesna odvisnost

Kadar bolnik zaradi kakršnihkoli razlogov v organizem ne dobi potrebne količine alkohola, postane nemiren, boli ga glava, slabo se počuti, poti se in tresejo se mu roke. Te znake imenujemo abstinenčne simptome. Veliko alkoholikov pravi: »Pijača ni problem, slabe živce imam, zato se tresem« (tretja zmeta). Šilce na tešče hitro pomaga. Roke se umirijo, živčnost izgine. Ta vrsta alkoholikov pije vsak dan. Alkoholizem nastaja torej skozi proces, ki ga lahko razdelimo v več obdobjih in faz. Problem alkoholizma

je tudi v tem, da ne prizadene samo bolnika, temveč tudi ljudi, ki živijo z njim.

Iz vseh teh razlogov je zdravljenje potrebno čimprej. Vendar pa zdravil proti alkoholni zasvojenosti ni. Potrebna je sprememba alkoholikovega vedenja in navad. Postati mora bolj samostojen, aktivnejši; življenje si mora urediti tako,

da bo živel v skladu s seboj in s svojim okoljem. To pa lahko doseže samo z lastnim naporom in aktivno vključitvijo v eno od oblik zdravljenja. Pri zdravljenju pa morajo sodelovati tudi tisti, ki z njim živijo ali delajo - družina in sodelavci.

Ob vrnitvi z zdravljenja ga ljudje velikokrat silijo s pijačo, češ: »En kozareček ti ne bo škodil, kakšna reva si, ko si

ne upaš... « Takrat se mora soočiti z resnico, da zmernega pitja za bivšega alkoholika ni.

dr. Janez Mervič
Zdravstveni dom Ljubljana
Služba za napredek zdravstvenega
varstva

Igre spretnosti

V soboto, 7. novembra, so bile v zaprtem bazenu na Golovcu igre spretnosti. Na tekmovanje se je prijavilo šestnajst delovnih organizacij, med njimi tudi naša. Pomeriti smo se morali v štirih igrah in sicer: veslanju z zračnico, štafeti na blazinah, vlečenju zračnice s tekmovalci in pobiranju predmetov iz vode.

Naša ekipa je bila na vrsti sedma, vendar pa smo nastopili prej, ker so nekatere delovne organizacije odpovedale. Še vedno pa smo imeli dovolj časa, da smo imeli »bojni« posvet, kako premagati nasprotnika. Oblečeni smo morali biti v drese, ki so se v vodi napolnili z vodo in so bilo videti kot rokavčki, nas pa so krepko ovirali pri plavanju. Verjetno se je organizator bal, da bi imeli preveč utopljenec, če nam ne bi dali »rokavčkov«.

Naš referent za šport bodri tekmovalce

Žvižg gledalca s tribune je zmedel tekmovalca

Še veliko predmetov je treba odnesti na suho

Ko smo prišli na vrsto, smo bili precej »mehki« od treme. Kako ne bi bili, ko pa smo imeli za nasprotnika Železarno Štore, ki nam je že dalj časa trn v peti!

Pri prvi igri, veslanje z zračnico, sta tekmovala Jožica in Piero. Bila sta zelo spretna in sta veslala s tako močjo, da smo mislili, da bosta vzletela. Prišla sta prva na cilj. Pri drugi igri, štafeti na blazinah, smo tekmovali vsi. Skakanje na blazine nam je zelo uspelo. Tudi to igro smo dobili in tako smo nasprotnika že v prvih dveh igrah čisto zmedli. Sedaj, ko smo vodili, smo začeli lažje dihati.

Pri tretji nalogi sta dva tekmovalca morala preplavati bazen in povleči ostale tekmovalce, ki so ostali na zračnici, čim hitreje na drugo stran bazena. Z Bojanom sva se postavila na rob bazena in čakala žvižg sodnika. Končno žvižg! Plavala sva tako hitro, kot naju, bi lovil kakšen Salnikov in prišla na drugo stran pred nasprotniki. Hitro sva začela vleči za vrv. Vesela sva bila, da sva bila pred nasprotniki, vendar pa je bilo veslanje kratkotrajno. Plavala sva namreč zastoj. Žvižgal ni sodnik, pač pa nekdo iz tribune. Kletvice, ki sva jih izrekla na račun prijateljčka iz tribune ne bom napisala.

Še vedno zadihana sva morala še enkrat plavati. Ker pa smo vedeli, da smo z Železarno že zmagali, tudi nismo preveč hiteli. Zadnjo igro smo se bolj kopali, kot pa plavali. Morali smo prenesti štirinajst predmetov iz bazena, jih dati v košaro in znova plavati po druge. Kdor ni imel kondicije bratov Petrič, je v tej igri opelel. Toda, ker imamo Cinkarnarji zelo dobra pljuča, smo tudi to zmogli.

Priznati moram, da smo bili kar precej utrujeni. Vendar smo morali nadaljevati.

Prišli smo do polfinala, kjer smo se pomerili s Kovinotehno. V prvi igri smo izgubili za las. Zopet smo zmagali v štafeti z blazinami.

V tretji igri nam ni pomagalo, da sva z Bojanom plavala kot ribi, ko pa potem nisva imela moči, da bi hitro potegnili svoje sotrpine na drugo stran bazena. Torej smo tudi to igro izgubili.

Prišla je na vrsto zadnja odločilna igra. Zagnali smo se v vodo kot da plavamo za »kavo«, toda vse je bilo zaman. Moči so pešale, le Franček in Bojan, sta imela še toliko moči, da sta prinesla še zadnja dva predmeta na suho. Vendar pa bi morali v tej igri zmagati, ker so tekmovalci Kovinotehne goljufali, sodnik Mirnik pa je »spregledal« njihove napake.

Tako smo na koncu tekmovanja zasedli tretje mesto, kar pa tudi ni slabo.

Za konec naj povem še samo to, da to

šport in rekreacija

niso bile le igre spretnosti, temveč igre vzdržljivosti in garanja, vendar pa si takšnih iger želimo še več.

Vera Zupanc

30. letnica kegljaške sekcije

Letos praznujemo v naši delovni organizaciji 30. obletnico obstoja kegljaške sekcije. V tem dolgem in pestrem obdobju je sekcija dosegla lepe in vidne rezultate. Ker pa je bilo to delo ljudi, ki jih v veliki večini ni več v delovni organizaciji, smo sklenili, da priredimo družabni večer in jih povabimo ter obenem počastimo jubilejno leto. Zbrali smo se v prostorih Ribiča.

Lepo je bilo videti obraze, ki jih že dolgo ni v tovarni in z njimi izmenjati mnenja o delovanju sekcije danes in pred mnogimi leti.

Uvodno besedo je povzel, eden najbolj zaslužnih Cinkarnarjev za ta šport, tovariš Ivan Veranič. V svojem govoru je podal zgodovino kegljaške sekcije Cinkarne od leta 1951 do danes. Omenil je tudi, da so bili v prvi sestavi predvsem topilničarji in to: Franc Lešek, Karel Macuh, Franc Koklič, Anton Goljat, Ivan Veranič, Ivan Dolinšek, ki je tudi prevzel vodstvo te ekipe, ter še drugi. V začetku ekipa ni bila posebno kvalitetna. Vendar pa je treba vedeti, da takrat ni bilo takšnih pogojev kot jih imamo danes. Sestava ekipe pa se je iz leta v leto spreminjala. Tako so se prejšnjim kegljačem priključili še Leopold Šmon, Viktor Skale, Franc Poklšek, Božo Ramšak, Jože Jančič in drugi.

Po dolgem času so v Cinkarni sestavili tudi žensko ekipo. V njej so bile: Magda Oprešnik, Marjana Rovšnik in Vera Zupanc. Dolgo časa smo bile osamljene. Potem smo začeli privabljati nove članice, ki so ostale zveste kegljanju do danes. To so: Jožica Šeško, Jožica Točaj, Marjana Berk, Irena Zalokar in Vera Zupanc. Dosegle smo vrsto dobrih rezultatov. Največji uspeh pa smo dosegle na grafičnih igrah. Bile smo tretje, komaj tri keglje za svetovnjima prvakinjama Urhovo in Marinčevo. Cinkarno smo takrat zastopale: Jožica Šeško, Marjana Berk in Vera Zupanc.

Število članov se je vedno bolj večalo in danes imamo že lepo število kegljačev in kegljačev. Najbolj zaslužni, da sekcija tako dobro deluje, so predvsem tovariši Miran Gobec, Fric Kolšek in še ostali. Potrebno pa je pohvaliti tudi vse tiste, ki svoj prosti čas porabijo za kegljanje, in ki so vedno pripravljeni tekmovati za našo

delovno organizacijo.

Ob letošnjem jubilejnim letu se spominjamo tudi vseh tistih znanih in neznanih sodelavcev, ki so s svojim športnim duhom in ljubeznijo do kegljanja pripomogli, da lahko mi danes praznujemo ta lepi jubilej. Na koncu bi dodala še članek, ki ga je pripravil Miran Gobec in iz katerega se bo marsikdo naučil in se morda začel zanimati za ta šport.

Vera Zupanc

kegljanje

Kegljanje je šport, pri katerem igralci na določeno oddaljenost podirajo postavljene keglje, ki jih je 9 oziroma 10 po ameriškem sistemu (bowling). V Evropi poznamo razen mednarodnega sistema tudi narodno kegljanje. Razlika je med dolžino steze in velikostjo krogle. Pri kegljanju na narodni način je dolžina steze 24,50 m, krogla pa je premera 13-16 cm; po mednarodnih pravilih pa je steza dolga 28,50 m, premer krogle pa je 16 cm.

Zgodovina kegljanja sega v daljino preteklost. Že leta 5200 pred n. št. so bili najdeni rekviziti za kegljanje v nekem egipčanskem grobu. Martin Luter je s pomočjo te igre širil protestantizem tako, da je poleg cerkva gradil kegljišča. Domneva se, da je on uvedel igro z devetimi keglji. Kegljanje se je razširilo tudi v Združene države Amerike, kjer je bilo zaradi izgredov leta 1840 prepovedano. Besedilo v zakonu je glasilo, da se prepoveduje igra z devetimi keglji. Po preteku 40 let so uvedli kegljanje z desetimi keglji in na ta način obšli prepoved igranja.

Prvi kegljaški zvezi sta bili ustanovljeni leta 1885 v Dresdenu in v New Yorku, prva mednarodna kegljaška zveza - »IBA« pa leta 1926 v Stockholmu. Pravila te zveze so gojila kegljanje z desetimi keglji, šele leta 1947 pa je bila v okviru »IBE« osnovana sekcija za kegljanje z devetimi. Leta 1952 je bila na iniciativo Jugoslavije v Hamburgu osnovana Mednarodna kegljaška zveza (prej sekcija), prvi klubi v Jugoslaviji pa so obstojali že leta 1920. Kegljaška zveza Jugoslavije je bila ustanovljena leta 1949 v Zagrebu.

V Sloveniji je bil najprej ustanovljen kegljaški odbor 1948, leto pozneje pa Kegljaška zveza Slovenije. Sedaj je v Sloveniji že nad 90 organizacij z okrog 6.000 člani. Za potrebe tega športa je bilo doslej izšolanih 28 trenerjev in voditeljev in nad 200 sodnikov. V mednarodni kegljaški organizaciji (FIO) je včlanjenih 50 držav z več kot 6 milijoni aktivnih kegljačev.

O tem, kako naporen je ta šport pa nekaj podatkov: izguba kalorij na minuto znaša pri plavanju 10,6, kegljanju 7,1, veslanju 7,0, tenisu 6,1 in pri plesu 3,6 kalorije v minuti.

Kegljanje delimo v družabno-razvedrilo in športno-rekreativno. Družabno je tisto, ko določena skupina od 3 - 15 tekmovalcev keglja družabne igre kot so: libek, pokopavanje (mrtvak), borbene, lovsko in druge.

Pri teh igrah ima vsak pravico do enega ali največ šest zaporednih metov.

Način igre od tekmovalcev ne zahteva posebnih telesnih naporov, za razliko od športno rekreativnega kegljanja. Če naredimo izračun, da je teža krogle od 2840 - 2860 gr in da povprečno igralec na treningu zaluča tudi do 400 lučajev, je to

teža ki krepko presega eno tono. Tudi zaradi tega je Kegljaška zveza Jugoslavije predpisala največje dovoljeno število lučajev, ki znaša za člane 400 lučajev, mladince 300 lučajev, za članice in mladinke pa 200 lučajev dnevno.

Kegljaška reprezentanca članic in članov, ki je zastopala Cinkarno, pred 8. leti v Mariboru na metalurških igrah

Kegljanje v oktobru in novembru 1981

V počastitev 30. obletnice kegljaške sekcije Cinkarne Celje smo dne 24. 10. 1981 organizirali četverboj ekip iz Železarne Štore, EMA Celje, Lik Savinje in Cinkarne. Žal nista nastopili ženski ekipi iz Železarne in Ema. Četverboj, ki je potekal v prijateljskem in športnem vzdušju je prinesel naslednje rezultate pri moških:

1. Železarna Štore
2. Emo Celje
3. Cinkarna
4. Lik Savinja

pri ženskah pa je prvo mesto osvojila ekipa Lik Savinja, drugo pa Cinkarna. Prvim trem moškimi ekipam so bili podeljeni pokali, tako tudi prvima ženski ekipama vse udeležene ekipe pa so dobile priznanje.

Cinkarno je zastopala moška 10 članska ekipa tudi na tekmovanju za pokal Maršala Tita, dne 3. 11. 1981 na kegljišču

Golovec. V teh igrah so nastopili pretežno kegljaški klubi celjske občine. Deseto mesto med 20. klubi, kolikor jih je tekmovalo, je za pomlajeno ekipo dokaj velik uspeh. Še večji pa je osvojeno 5. mesto na sindikalnih športnih igrah, ki so se odvijale 13. in 14. 11. 1981 na kegljišču Golovec, če upoštevamo, da je bilo v moški konkurenci prijavljenih 30 ekip iz cele občine. Nekoliko slabše, toda še vedno zadovoljivo, se je uvrstila ženska ekipa, saj je med 24. ekipami dosegla 9. mesto. Omeniti velja še, da je na tem tekmovanju dosegel izreden uspeh član naše ekipe tov. Veranič, saj je bil najboljši posameznik jesenskega dela tekmovanja s 429 keglji. Tudi naše iskrene čestitke.

Miran Gobec

bili smo v sovjetski zvezi

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Piše: Mira Gorenšek

Leningrad

Na letališču smo spoznali simpatično vodičko Ninačko, ki nas je vodila vse do Moskve.

V predmestju Leningrada smo se namestili v najnovejšem hotelu, »Pulkov-

skaya«, katerega so zgradili Finci in v katerega, razen tujcev nima nihče vstopa.

Po večerji za nas še ni bilo pozno, saj je bila po našem času ura 19,00, po njihovem pa 23,00. Ta dan smo še morali izkoristiti za kakšen ogled. Skupina se nas je odločila, da gremo do mostov reke Neve. Takrat še nisem vedela, da bo ta dogodek zame v Sovjetski zvezi najlepši.

Stali smo prav na mostu ob Petropavlovski trdnjavi, v kateri je pokopan Peter

Veliki. Točno ob pol dveh ponoči se je vseh devet kamnitih mostov na reki Nevi dvignilo, da so lahko iz leningrajskega pristanišča izplule ali priplule vanj preoceanske ladje. Bil je veličasten prizor. Kvišku štrleči dvizni mostovi in velike, ogromne ladje, ki režejo vode krotke in mirne Neve.

Mesto ima 622 km² površine in je oddaljeno od Moskve le 650 km. Leningrad, ki ima tako pestro in veliko zgodovino kot le malokatero mesto v

Nasproti Zimskega dvorca čudovita nota v ruskem slogu

Mogočna reka Neva ob Petropavlovski trdnjavi

svetu, je tudi velik kulturni in študijski center. Ima 400 raziskovalnih inštitutov za celotno SSSR, 300 tisoč študentov, 80 kinodvoran, 50 muzejev, 18 profesionalnih in 15 amaterskih gledališč in 706 zdravnikov.

Tu so se rodili ali živeli Čajkovski, Dostojevski, Gorki, Jesenin, Gogolj in Puškin; tu se je rodila oktobrska revolucija in tu je Lenin razglasil ustanovitev prve socialistične države na svetu.

Leningrad je tudi industrijsko mesto, saj ima strojno industrijo, elektro industrijo v veliki tovarni Elektrosila, ki proizvaja električne hidrogeneratorje. Izdelujejo tudi precizne naprave. Tu je bil zgrajen največji teleskop na svetu, ki stoji na Kavkazu.

Od vodičke smo slišali, da je izobrazba brezplačna, da študij poteka 5 in pol let, študij medicine pa 6 let, da imajo študentje 45 do 60 rubljev štipendije ter od tega plačajo za posteljo 2 rublja na mesec.

Povprečna plača je 160 rubljev, najmanjša je 70 rubljev. Kilogram kruha stane nekaj kopejk, modna obleka tudi do 100 in več rubljev, 1 KW elektrike 4 kopejke, privatno hišo lahko gradi le obrtnik, ki nima najete delovne sile, naročnina za TV in radio je brezplačna. Stanarine, ki znaša mesečno okrog 30

rubljev, niso podražili že od leta 1928. Metropodzemna železnica stane 5 kopejk že odkar so jo naredili.

Toda Leningrad ni le sijajna carska prestolnica, zibelka oktobrske revolucije, temveč je tudi mesto herojev druge svetovne vojne. Kdo ne ve za njegovo tragično veličino, strahotno stisko in devetsto dni in noči trajajočo blokado. Leningraščani so do konca trmasto vztrajali na okopih svojega mesta in niso dovolili, da bi v vsej 250-letni zgodovini mesta kdajkoli stopila nanj sovražnikova noga. Toda cena zmage je bila strahotna - milijon Leningraščanov je izgubilo življenje v boju, ali od lakote in mraza. Prav pred hotelom na trgu Pulkovskaya stoji velik spomenik z muzejem, kjer gori večni ogenj s spremljavo večne, tihe, glasbe.

Dopoldanski avtobusni ogled mesta je potekal rutinsko in naglo, čas je bil natančno odmerjen, da bi v dveh dneh spoznali vse leningrajske znamenitosti. Popoldan smo si ogledali znameniti zimski dvorec-nekdanjo zimsko rezidenco ruskih carjev. Zgrajen je v stilu »ruskega baroka«. 30 km dolgo pot bi moral prehoditi, če bi hotel obiskati vse sobe, sobane in dvorane, ene v zlatu, druge v

marmorju, tretje v granitu in v nekaterih je danes ena največjih umetniških galerij na svetu, imenovana Ermitaž.

V Ermitažu je razstavljenih dva in pol milijona eksponatov, med njimi množica Rembrandtov, dva Leonarda, Michelangelov kip, Rafael, Rubens in mnogo drugih, od španskega slikarstva do francoskih impresionistov.

Ob koncu smo se ustavili na obali Baltiškega morja, ki na videz ni nič drugačen od ostalih morij. In na poti v hotel še kratek pogled na Križarko »Auroro«, ki je večno zasidrana na reki Nevi. Natančno taka je, kot je bila v tisti oktobrski noči, ko je s svojimi streli dala znamenje za vstajo in revolucijo.

Zvečer smo se napotili v »Sadko« zabavišče, kjer so nam postregli z njihovimi specialitetami, prekajenimi in pečenimi ribami ter znanim kaviarjem. Pokazali so nam tudi ruske narodne noše, plese in pesmi. Tam smo se srečali tudi z drugimi skupami Jugoslovanov, ki so bili na ogledu Leningrada.

Žal je bilo naše potovanje v jesenskem času, tako da nismo videli belih noči, ko od konca maja do pričetka julija sonce zahaja ob polnoči, vzhaja pa ob 2. uri zjutraj. (nadaljevanje prihodnjic)

poslovili smo se od sodelavcev

Matija RAMŠAK se je zaposlil v Cinkarni 1948. leta v mehanični delavnici. Pred vojno in med njo je delal v tovarni Emo, leta 1945 pa je bil izgnan v ujetništvo v Francijo.

Ko smo ga vprašali, če je v teh letih, ki jih je preživel, v Cinkarni, doživel kaj takega, kar se mu je posebej vtisnilo v spomin, nam je odgovoril z dvema besedama: »Delo in zopet delo«. Edino doživetje zanj je bila trinajsta plača. Pripovedoval nam je, kako včasih ni bilo avtobusov, da bi se vozili na delo, kako so morali pešačiti ali pa so se vozili s kolesi, če so jih imeli.

Ko pa smo mu omenili malico in kako je bila organizirana preskrba s prehrano, se je samo nasmehnil in dejal: »Danes mladi ne vedo kaj imajo!« Povedal je, da glede prehrane ni bilo ničesar urejeno. Malico so si morali priskrbeti sami.

Tudi on je poudaril, kot že toliko drugih pred njim, da ni poznal prostih sobot in nedelj, skratka ni poznal prostega časa.

Sedaj, v času upokojitve pa mu prostega časa ne bo primanjkovalo. Čas je, da se tudi on odpočije od težkega dela, saj si je to po tolikih letih tudi zaslužil.

Sodelavcem, s katerimi se je dobro razumel, želi veliko delovnih uspehov in da bi čimprej dosegli polna delovna leta ter se v miru posvetili svojemu osebnemu življenju.

Ivan KOSABER je bil v Cinkarni zaposlen enaintrideset let. Več kot dvajset let je delal v plinarni kot zbiralec katrana, kar pa ni lahko delo. Ko je postal invalid tretje kategorije, so ga premestili v mehanično delavnico kot čistilca.

Vestno je opravljal svoje delo; v samoupravnih organih in DPO ni sodeloval.

Ivan Kosaber

Spominja se kako težko so pred leti prihajali na delo, saj ceste niso bile tako urejene kot danes. Poudaril je, da je bila disciplina na delovnih mestih strožja, tudi delali so precej več, čeprav organiziranega toplega obroka malice sploh niso poznali.

Sedaj bo imel več časa, da bo pestoval vnuko in se ukvarjal z vrtičkarstvom. Sodelavcem, s katerimi je preživel toliko lepih pa tudi grenkih trenutkov, želi vse najlepše in veliko delovnih uspehov.

Tudi mi jima želimo, da bi se dobro počutila doma!

Irena Tirnanič

Gradnja proizvodne hale v Mozirju

PREGLED FAKTORJEV, KI VPLIVAJO NA OBRAČUN OD – za oktober 1981

Vrednost točke za izračun osnovne vrednosti del je 1,38 din.

STROŠKOVNO MESTO	Faktor variab. dela	Povp. fakt. točk za norme	Povp. fak. za uspeš. dela	Skupni faktor
D S S S				3,21 (povprečni)
0100 Skupne službe DO	3,21			3,21
0101 Varnostna služba	3,21			3,21
0103 Posebna finančna služba	3,21			3,21
0104 Kadrovska služba	3,21			3,21
0105 Pravna služba in samoup.	3,21			3,21
0106 Splošna služba	3,21			3,21
0107 Družbeni standard	3,21			3,21
0108 Računovodska služba	3,21			3,21
0109 Plansko analitska služba	3,21			3,21
0110 Organizacijska služba	3,21			3,21
0111 AOP služba	3,21			3,21
0112 Razvojni služba	3,21			3,21
0113 Investicijska služba	3,21			3,21
0114 Marketing	3,21			3,20 (povprečni)
TOZD METALURGIJA				3,20
0215 Skupne službe	3,20			3,20
0216 Keramika	2,34	1,09		3,43
0217 Sušilnica ferosulfata	3,13			3,13
0218 Žveplova kislina PIK	3,16			3,16
0219 Žveplova kislina s pir. praž.	3,18			3,18
0220 Prazarna ferosulfata	3,13			3,13
0221 Žveplova kislina iz ferosulf.	3,13			3,13
0222 Cinkiv prah	3,17			3,17
0223 Sekundarna proizv. cinka	3,16			3,16
0224 Baterijske čašice	3,15			3,15
0225 Žičarna	3,20			3,20
0226 Zlebarna	3,21			3,21
0227 Valjarna	3,19			3,19
TOZD KEMIJA CELJE				3,17 (povprečni)
0330 Skupne službe	3,17			3,17
0331 Barvila Celje	3,20			3,20
0332 Soli in pigmenti	2,74			2,74
0333 Litopon	3,32	0,04		3,36
0334 Cinkovo belilo 1,90	3,18			3,18
0335 Modri baker	3,13			3,22
0336 Rastni substrati	2,74	0,09		2,74
0338 Mase za gradbeništvo	3,53			3,53
0340 Modra galica	2,74			2,74
TOZD KEMIJA MOZIRJE				3,17 (povprečni)
0441 Skupne službe	3,03	0,08		3,11
0442 Barve in premazi	2,93	0,32		3,25
TOZD GRAFIKA				3,14 (povprečni)
0545 Skupne službe	3,14			3,14
0546 Tiskarna	3,14			3,14
0547 Tiskarske plošče	3,14			3,14
0548 Preparati za grafiko	3,14			3,14
0549 Tiskarske barve	3,14			3,33 (povprečni)
TOZD VZDRŽEVANJE				3,21 (povprečni)
0655 Tehnol. priprav. dela in konstrukcija	3,21			3,21
0656 Skupne službe	3,21			3,21
0657 Strojno področje	3,21	0,12		3,33
0658 Elektro področje	3,21	0,16		3,37
0659 ARM področje	3,21	0,14		3,35
0660 Gradbeno področje	3,21	0,24		3,45
0661 Pralnica, šivalnica in čev. delav.	3,04	0,17		3,21
TOZD TRANSPORT IN SKLADIŠČA				3,21 (povprečni)
0775 Skupne službe	3,21			3,21
0776 Železniški prome.	3,16	0,05		3,21
0777 Avtopark	2,81	0,40		3,21
0778 Skladišča	2,66	0,55		3,21
0779 Nakladanje in razkladanje	2,43	0,78		3,21
TOZD ENERGETILA				3,21 (povprečni)
0862 Skupne službe	3,21			3,21
0863 Para	3,21			3,21
0865 Voda	3,21			3,21
0866 Plin	3,21			3,21
0867 Zrak	3,21			3,21
0868 Električna energija	3,21			3,25 (povprečni)
TOZD TITANOV DIOKSID				3,25 (povprečni)
0990 Glavni laboratorij	1,62		2,857	3,25
0991 Skupne službe	1,62		2,857	3,25
0996 Nevtralizacija	1,62		2,857	3,25
0998 Površinska obdelava	1,62		2,857	3,25
0999 Osnovna proizvodnja	1,62		2,857	3,25
TOZD VEFLON				3,64 (povprečni)
1069 Skupne službe	3,55			3,55
1070 Elementi za koroz. med.	2,83	0,85		3,68
1071 Galvana	2,69	0,95		3,64
1072 Predelava PTFE	2,88	0,77		3,65
1073 Predelava gume	2,77	0,89		3,66
1074 Predelava umet. mat.	2,56	1,08		3,64

jubilejne nagrade

Skupna delovna doba 10 let

ČERENJAK Vladimir, vodja izmene - skupine na izmeni TiO₂ v strojnem vzdrževanju; HORVAT Jože, delavec na atomizerju v površinski obdelavi TiO₂; LORGER Brigita, tehnik v razvoju skupne službe metalurgije.

ČAVUŽIČ Zvonko, izmenovodja v TiO₂, GAL Jagá, snažilka - splošna služba, GALOF Marija, snažilka - splošna služba, GLOJNARIČ Jožef, vodja vzdrž. službe, MARIN Marija, vodja glavnega laboratorija, PRELIČ Darinka, kontrolor osl. in neosl. pr., SEDLAR Cvetka, kontrolor v AOP.

BUTOLENC Franc, Kemija-premikač železniških kompozicij, FRELJH Mladenka, TiO₂ - tehnična evidenca, GRETIČ Josip, strojni - I. ključavničar, GRIL Justina, tiskarske barve - strojnik na trovaljčniku, KOZOVINC Bernard, strojni - vodja skupin v TiO₂, KRAMPERSK Rudi, predelovalec gume, LONČAR Franc, vodja stroj. vzdrž. skupine. PAVIČ Dominik, gradbeni delavec, POKLŠEK Miroslav, merilni - vodja del v vzdrževanju, PREVOLŠEK Stanko, OOB opravljalec peči, TOPOLOVEC Avgust, tiskarna - skupinovodja v Grafiki.

Skupna delovna doba 20 let

CERENAK Rudolf, predelavec v strojnem vzdrževanju; BREGAR Stana, vodja tehnološke grupe v razvoju grafike; KAKER Janez, skupinovodja v kemiji Mozirje; KASNIK Hubert, delovodja kotlarne in priprava vode v Energetiki; KNEZ Štefanija, vodja tajništva - uprava; PEŠUT Rade, skupinovodja v Kemiji; STRAŠEK Hermina, analitik v komerciali, VODEB Albin, I. ključavničar v strojnem oddelku:

DELIJA Haklija, kurjač THEDE peči, KRIVEC Milan, v. d. dir. TOZD Grafika, MRZLAK Ivan, čuvaj in vratar v Mozirju, PRELOŽNIK Martin, skupinovodja kisl. KLANJC Adolf, Keramika - sušilec d. tulj. in kurjač peči, KRIŽNIK Karel, Kemija - voznik vilničarja, KRIŽNIK Stanislav, OOB - skupinovodja v Kemiji, RAZNOŽNIK Vilibald, Direktor TOZD TiO₂.

Skupna delovna doba 30 let

GORENJAK Anton, skupinovodja v Kemiji OOB:

DIMEC Zvonimir, vodja previjalnice, KOBOLA Ivan, rezalec kemolit plošč, LAZAR Ivan, I. kovač, LESKOVŠEK Stanislava, knjig. stroškov in učinkov, SENICA Marija, tehnolog v oddelku za aplikacije.

AHEL Josip, Marketing - trg. zastopnik, BLAŽIČ Marija, Rač. sl. - vodja knjig. odd., MLINARIČ Jože, PIK Pražilec, PODHRASKI Stjepan, PIK - kurjač par. kotla.

Slikovno gradivo za to številko so prispevali: Zlatko Šentjurc, Pavle Žele, Mira Gorenšek, Adolf Vrečer in Bojan Vivod.

varna hoja v gorah

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Piše: Tomo Žolger

Vsak oprimek najprej previdno otipamo in pri tem pazimo, da ga ne vlečemo iz ležišča. Z dlanjo in prsti ga tiščimo le k podlagi. Trhel oprimek previdno izluščimo in ga spravimo na varno.

Včasih prečkamo nagnjene skalne plati, da pridemo v bolj razčlenjen svet. Stopala postavljamo z vso površino, da je trenje največje. Gibljemo se počasi in brez sunkov. Zelo moramo paziti, da skalne plati niso posute z drobirjem. Drobni kamenčki se pod našimi nogami spreminjajo v pravcate kroglične ležaje in padec je tu! Enako je tudi na stopih pri nadelanih poteh, ki so vsekani v skalo. Zato si moramo stope pred seboj vedno očistiti. Zelo nevarno je, če so stopi ali plati pokrite s snegom ali pa imamo podplate umazane od vlažne prsti ali razmočene od snega.

Držimo se zavarovanih poti! Ne uporabljamo neznanih bližnjic! Skoraj vedno se nevarnosti zavemo šele, ko pride do prvih težav. Sestop pa je običajno še težji in nevarnejši. V dolino je težje, ker slabše vidimo pred seboj kot pri vzponu. To si dobro zapomnimo! Če smo spoznali, da smo zašli, se ustavimo čimprej, saj smo z vsakim korakom tudi bližje nesreči. Na kakem varnem stojišču se umirimo in preudarimo. Premislimo, kaj sedaj? Če se lahko vrnemo, storimo to premišljeno, pri čemer ni važen čas, temveč le zanesljiva vrnitev.

Če smo razburjeni in si ne upamo tvegati vrnitve na markirano stezo, pokličimo na pomoč.

Nadelana pot lahko vodi tudi po grebenih. Paziti moramo, da ne izgubimo ravnotežja. Grebeni niso primerni za počitek, malico ali preoblačenje. Na njih se ne ustavljamo po nepotrebnem. Posebno mlajši se kljub nevarni okolici obnašajo preveč sproščeno, včasih se kam zagledajo, nakar sledi nesreča. Tudi pretirano pogledovanje v globino ni priporočljivo za nevajene, saj lahko hitro izgube ravnotežje ali pa vsaj živce!

Tudi v letnih razmerah lahko naletimo na snežišča ali sneg. Te okoliščine

Spust s Triglava

Na naši poti obiskujemo spomenike NOB

zahtevajo primerno pozornost. Če imamo cepin, nam bo v veliko oporo, če znamo z njim pravilno ravnati. Snežišče je lahko tudi poleti hud sovražnik neopremljenih. Če nimamo cepina, si lahko pomagamo s palico. Dobro je lahko tudi ledno kladivo. V skrajni sili, če ni drugega pri roki, bo dober tudi podolgovat, oster kamen, ki ga rabimo za kopanje stopinj in za zaviranje. Predvsem je važna pozorna hoja. V mehkem snegu si vsako stopinjo utremo in pazimo, da čelvelj prime s celim podplatom. Tako delamo korak za korakom in snežišča je kmalu konec, če je že tako dolgo. V zelo trdem, poledenelem snegu si obvezno kopljemo stopinje, ki morajo biti dovolj široke, da dajejo oporo celemu podplatu. Še najbolje pa storimo, če se snežišču umaknemo na spodnji ali zgornji rob, kar poleti marsikdaj ni težko, povsod pa si tega ne moremo privoščiti.

Kadar snežišča izginjajo v globino prek strmih skokov, lahko pomeni nepredvidnost že tudi slovo od življenja. V zimski sezoni uporabljamo za hojo cepin, dereze in krpice, lahko tudi smuči, kjer je možno.

Še nekaj o hoji po snegu. Ta je mnogo težja. Zmočimo se in hitro utrudimo. Poti so slabo vidne, markacije zasnežene. Za hojo po snegu porabimo mnogo več časa. Pri hoji poleti in pozimi sta zelo uporabni smučarski palici. Kot dodatni opori zmanjšujeta omahovanje telesa in nepotrebne gibe. Tako pri hoji izdatno sodelujeta tudi roki. Palici zapikujemo izmenoma. Pri koraku z desno nogo zapikujemo levo palico, pri koraku z levo nogo pa desno palico. Sestopanje s palicama je lahkotnejše in manj sunkovito.

Hoja v skupini, kot so običajno naši planinski izleti, zahteva temeljite priprave. V skupini, ki se podaja v gore, naj bodo taki, ki se ne bojijo vsake ovire, ki pa morajo vedeti, da ima preudarnost prednost pred pogumom.

Skupina, ki ne čuti odgovornosti za vsakega člana posebej, ni skupina pravih planincev. Tisti, ki so nedisciplinirani, neurejeni, svojeglavi, ne spadajo na skupinski izlet.

Skupina naj se giblje disciplinirano, v gosjem redu in brez večjih presledkov. Če je komu hoja v skupini prelahka, naj raje pomaga šibkejšemu nositi nahrbtnik,

kot pa da bi uhajal naprej!

K hoji spada tudi počitek. V veliki meri je odvisen od naše kondicije. Sami od sebe se ustavimo, če smo že zelo utrujeni, ali pa kar na začetku, če se nismo pravilno ogreli. Lahko si odmerimo počitek tudi po času, v katerem se nam utrip srca umiri na običajno hitrost pri mirovanju. Zelo važen je tudi kraj, ki si ga izberemo za počitek. Počivališče naj bo hkrati zavetišče.

V gorah smo vsi prijatelji. Druži nas enako veselje do gora, ob nesrečah pa tudi potreba. Že stara planinska navada je, da se ob srečanju pozdravljamo. V morebitnem kratkem pogovoru lahko dobimo koristne napotke, v nesreči pa pomoč. Prvi naj pozdravi tisti, ki je namenjen navzgor in s tem da sestopajočim priznanje za opravljeni vzpon. Mlajši naj prvi pozdravi starejše, moški ženske, čakanje na pozdrav pa seveda ni lepo.

To pa še zdaleč ni vse o hoji v gorah. Le nekaj skromnih besed, morda nekaj navodil.

Če želimo gojiti planinstvo, je bistveno, da veliko hodimo po neravnem svetu.

Napak bi bilo, če bi se šli učiti hoje na zahtevnejšo turo. Začnimo na začetku. Najprej lažje in potem težje. Zadosti, a ne preveč hoje, različen svet in primerna hitrost iz nas naredi pravega mojstra v hoji in okrepijo vse tiste dele telesa, ki so pri hoji v najrazličnejših pogojih potrebni.

Uporabljeni viri:

Mikelič-Škorja - Hoja in plezanje po gorah
Življenje v naravi - Partizanska knjiga 1972

Silvo Kristan - Aktivnost v naravi
Silvo Kristan - Hodi

PLANINSKE NOTICE

14. NOVEMBRA 1981 JE BILA LETNA SKUPŠČINA Planinske zveze Slovenije, na kateri je bil ponovno izvoljen predsednik Tomaž Banovec, za predsednika izvršnega odbora pa Danilo Škrbinek. Obravnavali in sprejeli so nekaj sprememb statuta Planinske zveze, ki se nanašajo na nazive zveze. Na skupščini so govorili o tem, da je potrebno planinstvo razširiti na šole in gojiti SLO. Kolektiv Cinkarne obveščamo, da bo občni zbor Planinske sekcije Cinkarne, 18. decembra 1981, tokrat na Petričku!

Jeseni so gore že v snegu

Cinkarnar

«CINKARNAR» - izdaja Cinkarna Celje, metalurško kemična industrija, Celje. Naklada 2500 izvodov. Vsi člani delovne organizacije Cinkarna in upokojeanci dobivajo glasilo brezplačno. Izhaja mesečno. Ureja uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Mira Gorenšek, oblikovanje Marjan Bukovec, lektor Jelka Bombač. Naslov: Uredništvo glasila «Cinkarnar», Cinkarna Celje, Kidričeva 19, telefon: 21-922 interno 236 Tisk: Tiskarna Cinkarna. Po mnenju Sekretariata za informiranje v izvršnem svetu skupščine SRS je glasilo oproščeno plačevanja davka (št. 421-1/72 z dne 5. 4. 1974).